

Izazovi prijave projekta u kontekstu intelektualnog vlasništva s primjerom

Kobešćak, Silvija

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The University of Applied Sciences Baltazar Zapešić / Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zapešić**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:129:270638>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-02**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository of the University of Applied Sciences Baltazar Zapešić - The aim of Digital Repository is to collect and publish diploma works, dissertations, scientific and professional publications](#)

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Stručni diplomski studij
Projektni menadžment

SILVIJA KOBEŠČAK

IZAZOVI PRIJAVE PROJEKTA U KONTEKSTU
INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA S PRIMJEROM

DIPLOMSKI RAD

Zaprešić, 2023. godine

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Stručni diplomski studij
Projektni menadžment

DIPLOMSKI RAD

IZAZOVI PRIJAVE PROJEKTA U KONTEKSTU
INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA S PRIMJEROM

Mentor:
dr. sc. Antal Balog, prof. struč. stud.

Naziv kolegija:
UPRAVLJANJE ISTRAŽIVAČKIM
PROJEKTIMA U ZNANOSTI I
INDUSTRIJI

Studentica:
Silvija Kobeščak

JMBAG studenta:
2444007296

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	1
ABSTRACT	2
1. UVOD	3
1.1. CILJEVI ISTRAŽIVANJA	4
1.2. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	4
1.3. STRUKTURA RADA	5
2. PROJEKTI I INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO.....	6
2.1. PROJEKTNI MENADŽMENT	6
2.2. PRIPREMA I PRIJAVA PROJEKTA.....	7
2.2.1. SADRŽAJ PROJEKTNE PRIJAVE	8
2.3. DEFINICIJA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA.....	10
2.3.1. AUTORSKO PRAVO	11
2.3.2. PATENTNO PRAVO	13
2.3.3. ZAŠTITA POSLOVNOM TAJNOM	17
3. VAŽNOST I REGULIRANJE INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA U PROJEKTIMA	19
3.1. ORGANIZACIJE KOJE REGULIRAJU INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO.....	20
3.2. NACIONALNE SMJERNICE I REGULIRANJE PITANJA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA IZVAN ZAKONSKE REGULATIVE	21
3.3. PRIMJER DOBRE PRAKSE	22
3.3.1. PLAN UPRAVLJANJA PODACIMA.....	24
4. IZAZOVI ZAŠTITE INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA PRILIKOM PODNOŠENJA PROJEKTNE PRIJAVE	26
4.1. IDENTIFIKACIJA I ANALIZA IZAZOVA U VEZI S INTELEKTUALNIM VLASNIŠTVOM.....	27
4.1.1. IZAZOVI REGULIRANJA PRAVA VLASNIŠTVA.....	27
4.1.2. POSLOVNI I TEHNOLOŠKI IZAZOVI	28
4.1.3. IZAZOV OSPOSOBLJENOSTI LJUDSKIH RESURSA	30
4.1.4. IZAZOV GUBITKA POVJERLJIVOSTI PROJEKTNIH IDEJA I INOVACIJA	31

4.1.5. IZAZOV POVREDE INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA I PLAGIJACIJE OD STRANE SUDIONIKA U PRIJAVNOM PROCESU.....	32
4.1.6. IZAZOVI U DISEMINACIJI REZULTATA ISTRAŽIVANJA.....	33
4.2. SANKCIJE U SLUČAJU NEPOŠTIVANJA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA .	35
5. IZAZOVI U FINANCIRANJU ZAŠTITE INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA	37
5.1. POTENCIJALNI PROBLEMI S TRAJANJEM FINANCIRANJA PROJEKTA	38
5.2. PREGLED STRATEGIJA ZA RJEŠAVANJE FINACIJSKIH IZAZOVA	39
6. STUDIJA SLUČAJA.....	41
6.1. STATISTIKA INDUSTRIJSKOG VLASNIŠTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ	42
7. ZAKLJUČAK.....	46
8. IZJAVA	48
9. POPIS LITERATURE.....	50
9.1. KNJIGE I RADOVI.....	50
9.2. INTERNETSKI IZVORI.....	51
10. POPIS SLIKA	58
ŽIVOTOPIS.....	59

Silvija Kobešćak: Izazovi prijave projekta u kontekstu intelektualnog vlasništva s primjerom

SAŽETAK

Prijava projekta je opsežan posao koji zahtijeva određeni set sposobnosti. Patentna prijava je također posao koji zahtijeva stručnost i specijaliziranost u određenom području. Cilj rada je unutar prijave projekta, kojoj je svrha prijava zaštite intelektualnog vlasništva, pronaći put do uspješne registracije prava intelektualnog vlasništva, zatim utvrditi činjenice i važeći zakonodavni okvir unutar pravnog sustav Republike Hrvatske i Europske unije i pronaći i ukratko opisati primjer dobre prakse. S obzirom na aktualne pozive na dostavu projektnih prijedloga možemo zaključiti kako je intelektualno vlasništvo smjer interesa Europske unije, te je kao takav i reguliran unutar poziva. Izazovi u prijavi odnose se na osnivanje konzorcija, upravljanje dokumentacijom u odnosu na tajnost podataka, objavu izuma i znanstvenih djela, dijeljenje podataka itd. Doprinos diplomskog rada biti će lakše pronalaženje puta prema prijavi intelektualnog vlasništva i mogućnosti koje nudi prijava znanstveno-istraživačkih projekata, a bez ugrožavanja daljnjih mogućnosti prijave izuma za zaštitu intelektualnog vlasništva. Iako je pojam intelektualnog vlasništva širok, ovom radu fokus će biti autorska i srodna prava, i patentno pravo budući da se područje interesa odnosi na znanstveno-istraživačku djelatnost.

Ključne riječi: autorsko pravo, intelektualno vlasništvo, patent, zaštita prava, znanstveno-istraživački projekti.

Silvija Kobešćak: Challenges of project application in the context of intellectual property with an example

ABSTRACT

Submitting a project is an extensive job that requires a certain set of skills. Patent application is also a job that requires expertise and specialization in a certain field. The goal of the work is to find a safe way to register intellectual property rights within the project application, the purpose of which is the application for intellectual property protection. Also, to determine the facts and the valid legislative framework within the legal system of the Republic of Croatia and the European Union to find and briefly describe an example of good practice. Considering the current calls for submission of project proposals, we can conclude that intellectual property is a direction of interest of the European Union, and as such is regulated within the call. Challenges in the application relate to the establishment of consortium agreement, management of documentation in relation to data confidentiality, publication of inventions and scientific papers, data sharing, etc. The contribution in this master thesis will be an easier way to the registration of intellectual property and the possibilities offered by the registration of scientific-research projects, without jeopardizing further possibilities of registration of inventions for the protection of intellectual property. Although the concept of intellectual property is broad, this thesis will focus on copyright and related rights, as well as patent law, since the area of interest relates to scientific research.

Keywords: copyright, intellectual property, patent, rights protection, scientific-research projects.

1. UVOD

Tema *Izazovi prijave projekta u kontekstu intelektualnog vlasništva s primjerom* odabrana je iz razloga pronalaska proturječnosti zahtjeva koje pred prijavitelje projekata stavlja zakonodavstvo o intelektualnom vlasništvu kao i pozivi na dostavu projektnih prijedloga. Glavna pretpostavka zaštite intelektualnog vlasništva jest da o izumu ne postoje zapisi, da isti nije već ranije opisan. Problematika pretpostavke je potreba detaljnog opisa predmeta projekta, najčešće prije podnošenja prijave za zaštitu intelektualnog vlasništva. Osnovna svrha prijave projekta je osiguravanje sredstava za istraživanje i razvoj proizvoda.

Ovim diplomskim radom želi se utvrditi trenutno stanje stvari u području prijave projekta i intelektualne zaštite produkta projekta. Također je važno i pitanje raspolaganja pravom intelektualnog vlasništva.

Doprinos rada će biti lakše snalaženje unutar pretpostavki koje trebaju biti ispunjene pri prijavi intelektualnog vlasništva i mogućnosti koje nudi prijava znanstvenoistraživačkih projekata, a bez ugrožavanja daljnjih mogućnosti prijave izuma za zaštitu intelektualnog vlasništva. Kako izbjeći ili barem predvidjeti izazove na putu registracije patenta ili zaštite autorskih prava.

Motivacija je povećati svjesnost budućih prijavitelja projekata o izazovima koji će se naći na putu prilikom patentne prijave, mogućim rizicima te potencijalnim problemima financiranja.

Također, cilj je i doprinijeti temeljnom obradom teme koja će biti obrađena korištenjem raznih izvora te sažimanjem u lakše razumljivu cjelinu, kao i dati temelj za daljnju obradu problematike.

Pregledom važećih propisa i pravila koja su primjer dobre prakse, kao i studije slučaja, planirano je opisati širu sliku i predočiti izazove s kojima se susreću podnositelji prijave intelektualnog vlasništva u području patentnog i autorskog i srodnih prava. Na taj način biti će predočeno trenutno stanje problematike u Republici Hrvatskoj i ponuđena neka rješenja izazova. Pregledom važećih i prošlih poziva na dostavu projektnih prijedloga biti će ostvaren uvid u prioritete Republike Hrvatske, kao i Europske komisije, kroz važnije programe financiranja koji se tiču odabrane teme.

1.1. CILJEVI ISTRAŽIVANJA

Cilj rada je unutar prijave projekta, kojoj je svrha prijava zaštite intelektualnog vlasništva, pronaći siguran put do registracije prava intelektualnog vlasništva, zatim utvrditi činjenice i važeći zakonodavni okvir unutar pravnog sustava Republike Hrvatske i Europske unije te pronaći i ukratko opisati primjer dobre prakse.

Cilj je opisati i izazove očuvanja prava prijave intelektualnog vlasništva prilikom pisanja, odnosno prijave projekta, s naglaskom na znanstvene projekte. Naime, prva pretpostavka koja mora biti ispunjena prilikom prijave intelektualnog vlasništva je da intelektualno vlasništvo, u ovom slučaju patent, nije prije nigdje opisan.

Uzimajući u obzir opsežnost posla patentne prijave koji iziskuje istraživanje postoje li već takvi izumi koji su prije prijavljeni i objavljeni, možemo zaključiti kako prijava patenta nije jeftin niti jednostavan postupak, te nije financijski dostupan svakom čovjeku.

Prilike prijave patenta unutar prijave projekta mogu riješiti navedeni problem. Također, uz prilike dolazimo i do izazova koji je i tema ovog rada, a to je kako opisati izum u projektnoj prijavi, a da isti kasnije bude prihvatljiv za prijavu patenta?

Svrha znanstvenog istraživanja je dolazak do novih tehnoloških rješenja, odnosno rješenja problema i boljitka čovječanstva. Zaštita intelektualnog vlasništva ima ulogu motivirati izumitelje te zaštititi novonastale umne tvorevine od zlouporabe i prisvajanja trećih osoba.

1.2. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Metode ostvarenja ciljeva rada: Za izradu rada biti će korištena dostupna literatura koja se definira kroz sekundarne izvore (knjige, udžbenike, časopise, publikacije o temi rada, relevantne internetske izvore) te primarne izvore podataka (interne podatke).

Prilikom izrade rada biti će korištene opće znanstvene metode:

- metoda analize - postupak raščlanjivanja složenijih pojmova i zaključaka na jednostavnije dijelove,
- metoda sinteze – postupak znanstvenog istraživanja jednostavnijih elemenata te spajanje u složenije zaključke,
- metoda deskripcije – postupak jednostavnog opisa činjenica i postupaka, bez znanstvenog tumačenja,

- metoda kompilacije – postupak prikupljanja i preuzimanja tuđih rezultata znanstvenoistraživačkog rada,
- studija slučaja – kvalitativno istraživanje važnijih aspekata konkretnog slučaja, navođenje dobrih i loših strana predmetnog slučaja.

1.3. STRUKTURA RADA

Ovaj diplomski rad u drugom poglavlju započet je opisom osnovnih pojmova kao što su projektni menadžment, prijava projekta, definicija i vrste intelektualnog vlasništva koje će biti u fokusu tijekom pisanja.

Trećim poglavljem opisana je važnost intelektualnog vlasništva u projektima kao i načini zaštite. U ovom poglavlju opisan je i regulatorni okvir, te organizacije koje reguliraju intelektualno vlasništvo. Također, opisan je i primjer dobre prakse reguliranja pitanja intelektualnog vlasništva unutar okvirnog programa EU za istraživanje i inovacije¹.

Nakon definiranja početnih točaka rada četvrto poglavlje odnosi se na izazove zaštite intelektualnog vlasništva prilikom podnošenja projektne prijave koji obuhvaćaju identifikaciju i analizu izazova koji možemo podijeliti u nekoliko kategorija, neki od njih su izazovi reguliranja prava vlasništva, poslovni i tehnološki izazovi, izazovi osposobljenosti ljudskih resursa, gubitka povjerljivosti i diseminacije. Kratko su navedene i sankcije nepoštivanja prava intelektualnog vlasništva.

Petim poglavljem obrađena je tema izazova u financiranju zaštite te pregled mogućih strategija koje bi mogle biti od pomoći u rješavanju problema. Jedan od izazova može predstavljati trajanje samog postupka prijave i registracije intelektualnog vlasništva.

Šesto poglavlje sadrži opis studije slučaja, odnosno konkretnog projekta koji je završen te je sadržavao prijavu intelektualnog vlasništva. Iz pravne perspektive naizgled dobro reguliranih prava u slučaju intelektualnog vlasništva, došlo je do nepredviđenih problema s registracijom. U ovom poglavlju obrađena je tema statistike industrijskog vlasništva u Republici Hrvatskoj.

Sedmo, posljednje poglavlje, donosi zaključak o temi, te uz pomoć metoda istraživanja okuplja sve prije opisano unutar diplomskog rada.

¹ Obzor Europa (2020.) Hrvatski portal okvirnog programa EU za istraživanje i inovacije. Preuzeto iz: <https://www.obzoreuropa.hr/> (06. kolovoza 2023.)

2. PROJEKTI I INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO

U ovom poglavlju biti će razrađeni osnovni pojmovi prijave projekta i intelektualnog vlasništva radi lakšeg snalaženja unutar teme koja će biti obrađena u ovom diplomskom radu.

„Projekt kao vremenski ograničeni proces star je koliko i čovječanstvo (...). Najveća je postignuća čovjek ostvario pomoću jednokratnih i vremenski ograničenih procesa u svim područjima svoga djelovanja.“ (Hauc, 2007:9)

2.1. PROJEKTNI MENADŽMENT

Projektni menadžment smatra se interdisciplinarnim područjem budući da zahtjeva od izvršitelja posla kompetencije iz različitih područja iako je prema prijašnjim definicijama prvenstveno smješten u ulogu ekonomista. „Projekti i projektni menadžment danas su veoma uobičajeni u literaturi iz područja ekonomije.“ (Negruta, 2011) Moramo uzeti u obzir da su projekti danas usko specijalizirani, u isto vrijeme interdisciplinarni, te zahtijevaju određeni set komplementarnih i finih vještina. Projektni menadžer upoznat je s pravilima postupanja i prijave projekata, međutim nije isto voditi projekt iz područja proizvodnje ili znanosti. Isti zaključak možemo donijeti ukoliko promatramo izazov zaštite intelektualnog vlasništva, uzmemo li u obzir ista dva primjera. Zbog razlika, u ovom diplomskom radu voditi ćemo se primjerom znanstvenih projekata i zaštitom intelektualnog vlasništva u znanstvenoistraživačkoj djelatnosti.

Usporedba dvije vrste projekata će pomoći razlikovanju npr. građevinskih od znanstvenoistraživačkih projekata. „S obzirom na način planiranja i izvedbe te rizike u pogledu očekivanih rezultata, projekti su determinirani ili stohastički.“ (Hauc, 2007:69)

Prema ovoj podjeli i navedenoj knjizi možemo reći da je u slučaju planiranja determiniranih projekata moguće predvidjeti da će svi ciljevi projekta biti ispunjeni, budući da se radi npr. o gradnji auto ceste, projektu kakav je već proveden više puta i postoji prijašnje iskustvo u provođenju. Kod stohastičkih projekata je sigurnost postizanja ciljeva manja budući da se često radi o projektima ili ciljevima kakvi do sada nisu izvedeni ili postignuti (npr. traženje novih materijala) te se sukladno tome u procesu istraživanja može i promijeniti plan izvođenja projekta.

Projektne menadžment možemo smatrati strukturom koja na podržavajući način upravlja dokumentacijom i koordinira članovima projektnog tima. Jedan od zadataka projektnog menadžera je osigurati timu siguran prolazak kroz pravila i propise, poštujući rokove i zahtjeve pravila i tima. Projektne menadžment je kompleksno zanimanje koje može postojati u različitim područjima, te također zahtijeva implementaciju pravila iz više područja. Unutar mnogih zahtjeva koje pred članove tima stavlja projektna dokumentacija nalazi se i pitanje intelektualnog vlasništva koje je pravno orijentirano te zahtijeva specifična znanja. S obzirom da projektne menadžment nije isključivo pravna disciplina potrebno je barem osnovno znanje iz područja intelektualnog vlasništva kako bi razumijevanje postupka registracije poslužilo za koordinaciju aktivnosti zaštite intelektualnog vlasništva. Unutar poziva na dodjelu bespovratnih sredstava često je predviđena mogućnost angažiranja konzultanata i tvrtki koje će provoditi postupak registracije važno je unutar projektnog tima raspolagati osnovnim znanjima iz područja intelektualnog vlasništva.

Možemo zaključiti kako je uloga projektnog menadžmenta, u kontekstu intelektualnog vlasništva, osigurati kvalitetno upravljanje već postojećim i novo stečenim znanjem i osigurati neometano ispunjavanje dodijeljenih uloga ostalim sudionicima na projektu. Ukratko, dozvoliti znanstvenicima da provode dio projekta za koji su osposobljeni, a projektnim menadžerima ustupiti i prepustiti ulogu koordinatora projekta.

2.2. PRIPREMA I PRIJAVA PROJEKTA

Karakteristike projekta su usmjerenost cilju, ograničenje trajanja, kompleksnost i činjenica da se radi o nečemu što je jednokratno i novo (možda će u budućnosti napredovati u neku novu fazu istraživanja, ali se nikada neće ponoviti pod jednakim uvjetima).

Utvrđimo za početak faze projekta kako navodi Omazić:

1. Početna faza
2. Faza provedbe
3. Završna faza (Omazić, 2005:52)

Od tri osnovne faze naglasak će biti na fazi prijave, jednoj od početnih faza sudjelovanja na projektu. Za početak je potrebna ideja za prijavu projekta te odrediti koji od aktualnih poziva bi bio prihvatljiv u pogledu ocjene prihvatljivosti uvjeta prijavitelja, ocjene prihvatljivosti uvjeta projekta, općih ciljeva, iznosa potpore, razine tehnološke spremnosti mogućeg izuma itd.

Sljedeći korak, nakon pripremnog koraka odabira i detaljnog čitanja poziva, je formiranje konzorcija, odnosno odabir partnera ukoliko su dovoljna dva sudionika, te provjeriti dostupnost ljudskih resursa. U ovom koraku važno je voditi računa o pouzdanosti partnera na projektu, pouzdanosti u smislu kvalitete izvršavanja zadataka i izvršavanja zadataka uopće, treba svakako izbjeći partnere koji neće doprinijeti ulogom truda i energije u zajednički projekt. Nakon definiranja partnera na projektu korisno je održati sastanak te provjeriti, prije ulaganja truda i vremena u prijavu, kolike su šanse odnosno mogući bodovi koji bi mogli biti dodijeljeni ideji i konzorciju temeljem evaluacije kriterija utvrđenih pozivom na dostavu projektnih prijedloga. Ukoliko je broj bodova zadovoljavajući za sve strane, nastavlja se dalje prema konkretizaciji ciljeva, strategiji projekta, planu izvedbe, planiranju aktivnosti, analizi rizika, izradi troškovnika, upotrebi ili eksploataciji te slaganju projektnog tima.

U fazi osnivanja konzorcija potrebno je definirati osnovna načela ugovornog odnosa, upravljanje projektom iz perspektive angažmana ljudskih resursa pojedinog partnera i urediti pitanja mogućeg intelektualnog vlasništva.

Sljedeća faza je izrada dokumenata potrebnih za prijavu projekta unutar sustava za podnošenje projektnih prijedloga i detaljnije opisivanje projekta. Prijava na natječaj za dodjelu bespovratnih sredstava podrazumijeva popunjavanje niza obrazaca i prikupljanja administrativnih dokumenata traženih pozivom. U procesu prijave projekta potrebno je oslanjanje na strpljivost i pedantnost tima koji je zadužen za taj zadatak kao i točnost i kompletnost unošenja podataka unutar sustava prijave.

2.2.1. SADRŽAJ PROJEKTNE PRIJAVE

Prijava projekta u osnovi sadrži sljedeće dijelove koje je potrebno ispuniti ili dostaviti u prilogu prilikom podnošenja prijave, radi se o standardnim prijavnim obrascima koji se popunjavaju sukladno uputama za prijavitelje:

- Opće podatke o prijavitelju – podaci o odgovornoj osobi, pravni status prijavitelja, oblik organizacije, broj zaposlenih, popis djelatnosti organizacije, financijski kapaciteti.
- Opće podatke o projektu – opis projekta, svrha i opravdanost projekta, socio-ekonomski okvir, identifikacija projekta, analiza izvedivosti i opcija, održivost rezultata, metodologija uspostave projektnog tima s opisom kvalifikacija i radnog

iskustva, način praćenja i vrednovanja rezultata, informacije o provedbenim kapacitetima i odabiru partnera.

- Aktivnosti projekta – podaci o aktivnosti projekta, vremensko razdoblje predviđeno za svaku od aktivnosti (gantogram), datum početka i trajanja provedbe projekta.
- Pokazatelje i rezultate – rezultate koji su propisani pozivom na dostavu projektnih prijedloga treba realno procijeniti te navesti količinu predviđenih rezultata, npr. razvoj novog izuma, edukacije istraživača, transfera tehnologije, broj podnesenih prijava za intelektualno vlasništvo, diseminacija rezultata istraživanja, broj publikacija u časopisima određenog čimbenika odjeka (engl. *impact factor*)² itd.
- Proračun i sažetak proračuna – aktivnost s analizom troška, veličina jediničnog troška, aktivnost proračuna, fiksna stopa i izvori financiranja.
- Horizontalna načela – određena horizontalna načela npr. diskriminacija, odrediti utjecaj projekta na diskriminaciju, moguć je pozitivan ili neutralan utjecaj (ovisno o vrsti projekta), zelena javna nabava, pristupačnost za osobe s invaliditetom itd.
- Mjere informiranja i vidljivosti – definirati ciljnu skupinu i oznake vidljivosti.
- Priloge – obrasci koji su uz poziv objavljeni trebaju biti priloženi uz projektnu prijavu radi evaluacije kriterija projekta, odnosno provjere prihvatljivosti prijavitelja³.

Nakon podnesene prijave projekta prijava prolazi postupak evaluacije prema kriterijima propisanim odabranim pozivom. Jedna od novijih stavaka koja je u fokusu programa Obzor Europa je (engl. *impact*), odnosno „Širi dugoročni učinci na društvo (uključujući okoliš), gospodarstvo i znanost, omogućeni rezultatima ulaganja u istraživanje i inovacije (dugoročno). Odnosi se na specifični doprinos projekta očekivanim utjecajima programa rada koji su opisani u odredištu“⁴.

Uz upute za prijavitelje u predmetnom pozivu priložene su i kontrolna lista za administrativnu provjeru prihvatljivosti prijavitelja i projekta i kontrolna lista za ocjenu kvalitete i prihvatljivosti troškova. Liste se može upotrijebiti kao preliminarnu provjeru na prvim

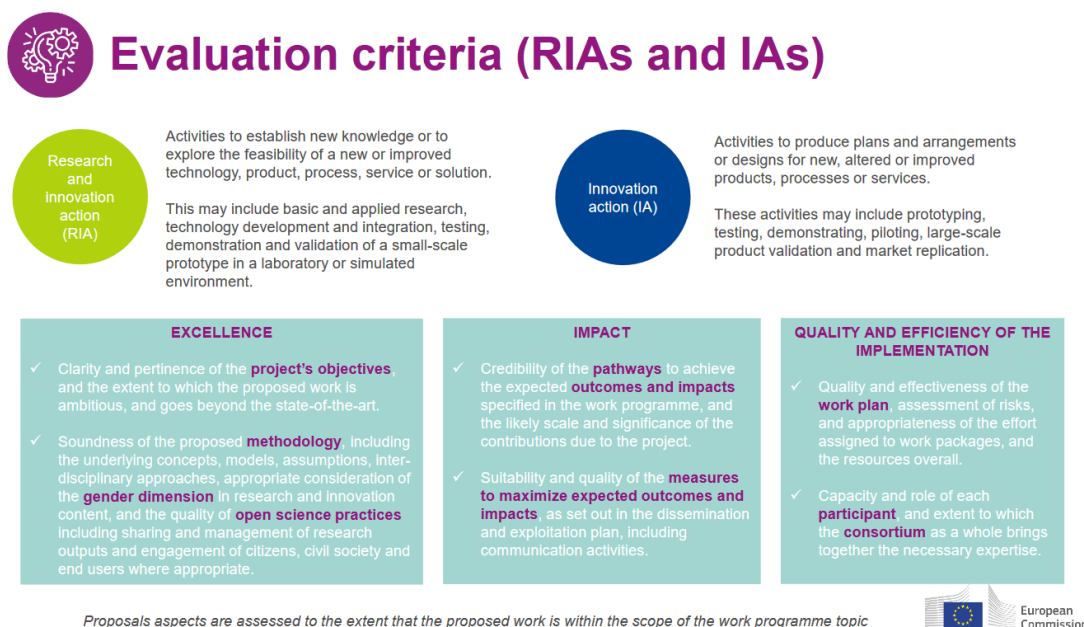
² Elsevier, (n. d.), *What is Journal Impact Factor*. Preuzeto iz: <https://scientific-publishing.webshop.elsevier.com/research-process/what-journal-impact-factor/> (06. kolovoza 2023.)

³ Primjer sadržaja prijave projekta odnosi se na poziv „Razvojne istraživačke potpore“ referentni broj: NPOO.C3.2.R2-I1.06) Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2023.). Preuzeto iz: <https://mzo.gov.hr/istaknute teme/eu-fondovi/nacionalni-plan-oporavka-i-otpornosti/poziv-razvojne-istrazivacke-potpore-referentni-broj-npoo-c3-2-r2-i1-06/5264> (06. kolovoza 2023.)

⁴ Europska komisija, (24. ožujka 2023.) *Horizon Europe Proposal Evaluation*. Preuzeto iz: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/experts/standard-briefing-slides-for-experts_he_en.pdf (06. kolovoza 2023.)

dogovorima kod odabira partnera radi lakše procjene uspješnosti prijave projekta, odnosno odobrenja financiranja.

Slikom 1. opisana su tri kriterija ocjenjivanja.

Slika 1. *Horizon Europe Proposal Evaluation – Impact*⁵

Kriteriji koji se ocjenjuju su izvrsnost, učinak i kvaliteta i učinkovitost implementacije, no to su samo neki od kriterija koji će dodjeljivanjem bodova biti rangirani te će na temelju rangiranja biti financirani bespovratnim sredstvima.

2.3. DEFINICIJA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA

Pravna znanost intelektualno vlasništvo definira kao pravo (Katulić, 2006). Pojam intelektualnog vlasništva podrazumijeva prava koja pripadaju autoru ili izumitelju, a označava specifična prava autora ili izumitelja. Iz tog vlasništva proizlaze određene posljedice, odnosno prava, budući da je izumitelj uređaja ili autor znanstvenog članka i vlasnik svojeg djela te iz tog razloga ima pravo odlučiti o načinu upotrebe ili distribuiranja svojeg proizvoda.

Prava intelektualnog vlasništva u isključivoj su nadležnosti Europske unije te su uređena člankom 118. Ugovora o funkcioniranju Europske unije⁶.

⁵ Europska komisija, (24. ožujka 2023.) *Horizon Europe Proposal Evaluation*. Preuzeto iz: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/experts/standard-briefing-slides-for-experts_he_en.pdf (06. kolovoza 2023.)

Hrvatski pravni sustav prepoznaje autorsko pravo i autorskom pravu srodna prava te prava koja se još nazivaju i pravima industrijskog vlasništva, a štite od konkurenata položaj na tržištu i vlastite poslovne interese.

Najčešći oblici zaštite industrijskog vlasništva, prema Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo, su:

1. Književna, umjetnička, znanstvena djela itd. – autorsko pravo,
2. Izvedbe, npr. koncerti – prava srodna autorskom pravu,
3. Izumi, npr. novi detektorski sustav – patentno pravo,
4. Industrijski dizajn, odnosi se na vanjski izgled, npr. tapete,
5. Žig, logo ili naziv proizvoda, npr. The Coca-Cola Company®,
6. Oznake zemljopisnog podrijetla i oznake izvornosti,
7. Zaštićena topografija poluvodičkih proizvoda,
8. Zaštićena biljna sorta⁷.

U ovom diplomskom radu fokus će biti na autorskom i patentnom pravu, budući da iz projekata znanstvenog područja najčešće proizlaze takve umne tvorevine. Patentno pravo odnosi se na zaštitu izuma te je kao takvo podložno procesu registracije koji je potrebno proći kako bismo došli do registracije patenta.

2.3.1. AUTORSKO PRAVO

Autorsko pravo prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima⁸ je pravo autora na njihovim djelima iz književnog, znanstvenog ili umjetničkog područja, autorsko pravo pripada fizičkoj osobi koja ga je stvorila. Autorsko pravo je nastalo stvaranjem djela, bez potrebe za prijavom kao u slučaju izuma. Sami čin objavljivanja ima učinak kao patentiranje izuma, bez potrebe registracijskog ili administrativnog postupka. Prema istom zakonu autorsko pravo može trajati za života autora i najviše sedamdeset godina nakon njegove smrti. Autorsko pravo je područje od posebne važnosti te je kao takvo usklađeno s nekoliko

⁶ Službeni list Europske unije, (2016.) Ugovor o funkcioniranju Europske unije. Preuzeto iz: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9e8d52e1-2c70-11e6-b497-01aa75ed71a1.0011.01/DOC_3&format=PDF (18. kolovoza 2023.)

⁷ Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (21. ožujka 2022.) Najčešći oblici zaštite industrijskog vlasništva. Preuzeto iz: <https://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/o-intelektualnom-vlasnistvu/oblici/> (02. kolovoza 2023.)

⁸ Narodne novine, (14. listopada 2021.) Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima. (Narodne novine 111/21) Preuzeto iz: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_10_111_1941.html (06. srpnja 2023.)

Direktiva Europskog parlamenta: Direktivom 2001/29/EZ⁹, Direktiva 2019/790¹⁰ i Direktiva 2019/789 (Direktiva „*CabSat*”)¹¹. Ostale dokumente vezano za intelektualno, industrijsko i trgovačko vlasništvo moguće je pronaći na stranicama Europskog parlamenta¹².

Skup prava koje imaju na svoja izvorna djela (npr. znanstvene publikacije) autorima dopušta postavljanje uvjeta za njihovo širenje i ponovnu upotrebu. Autorskim pravom štite se izražaji misli, a ne ideje. Dakle, autor određuje način i opseg korištenja vlastitog djela. Postoje izuzeci od zaštite navedenim zakonom, a oni su: zakoni i drugi propisi, zbirke objavljene zbog službenog informiranja, kao i medijske informacije.

Prijenos autorskoga prava moguće je izvršiti potpuno ili djelomično, može se odnositi na određeno vremensko razdoblje ili ograničeno područje. Moguće je prenijeti prava na prijevod ili distribuciju, npr. izdavanje knjige ili snimanje filma, uz pravo na naknadu.

Creative Commons (CC) neprofitna je organizacija nastala 2001. godine radi zaštite autorskih prava. Potreba za licenciranjem autorskih djela je nastala uslijed rasta sredstava informacijske i komunikacijske tehnologije¹³. S obzirom da se djela sve više pojavljuju u elektroničkom obliku postojala je potreba za modificiranjem zaštite autorskih prava. Postoji više razina zaštite vlastitih autorskih djela gdje autor ima na izbor odrediti na koji način i u kojem opsegu želi zaštititi vlastito intelektualno vlasništvo. Kako je navedeno u stručnom radu *Creative Commons*: kreativan oblik zaštite autorskih prava osim modela „*sva prava pridržana*“ (*eng. all rights reserved*) koje je u duhu Zakona o autorskom pravu sve do „*nijedno pravo zadržano*“ (*eng. no rights reserved*) koje je zagovarano modelom otvorenog pristupa pokazala se potreba za novim konceptom u kojem autor sam određuje razinu zaštite djela. Ovaj model poznat je kao „*neka prava zadržana*“ (*eng. some rights reserved*), (Mučnjak, 2011:1).

⁹ Službeni list Europske unije, (22. lipnja 2021.) Direktiva 2011/29/EZ. Preuzeto iz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001L0029&from=PL> (18. kolovoza 2023.)

¹⁰ Službeni list Europske unije, (17. svibnja 2019.) Direktiva 2019/790. Preuzeto iz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:32019L0790> (18. kolovoza 2023.)

¹¹ Službeni list Europske unije, (17. svibnja 2019.) Direktiva 2019/789. Preuzeto iz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:32019L0789> (18. kolovoza 2023.)

¹² Europski parlament, (svibanj 2023.) Intelektualno, industrijsko i trgovačko vlasništvo. Preuzeto iz: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/36/intelektualno-industrijsko-i-trgovacko-vlasnistvo> (06. kolovoza 2023.)

¹³ *Creative Commons*, (n. d.) Preuzeto iz: <https://creativecommons.org/> (18. kolovoza 2023.)

2.3.2. PATENTNO PRAVO

Prema Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo patentni sustav predstavlja neku vrstu razmjene u kojoj izumitelj pristaje otkriti pojedinosti svog izuma, u svrhu tehnološkog napretka, u zamjenu za pravo isključivog raspolaganja tijekom određenog razdoblja¹⁴.

„Sud Europske unije potvrdio je „paket o patentu” u svojoj presudi od 05. svibnja 2015. u predmetima C-146/13 i C-147/13 te je tako otvoren put za istinski europski patent. Prethodni režim postoji usporedno s novim sustavom u skladu s prijelaznim mjerama koje su na snazi. Očekuje se da će sustav jedinstvenog patenta u potpunosti funkcionirati od 01. lipnja 2023.“¹⁵. Iz perspektive pravne zaštite izuma kao intelektualnog vlasništva postoje dva načina zaštite: zaštita patentom i zaštita poslovnom tajnom.

U pogledu izuma važno je naglasiti kako je za potrebe zaštite ove vrste intelektualnog vlasništva potrebno proći čitav proces patentiranja koji uključuje zahtjevan administrativni postupak. Za početak je potrebno učiniti provjeru patentabilnosti prema osnovnim pretpostavkama koje moraju biti ispunjene sukladno Zakon o patentu. Kako bi postojala mogućnost zaštite izuma patentom izum mora biti: nov, imati inventivnu razinu te mora biti industrijski primjenjiv. Značenje industrijske primjenjivosti definira se mogućnošću proizvodnje i upotrebe u bilo kojoj grani industrije, uključujući poljoprivredu. Iako se koristi naziv intelektualno vlasništvo ono se ne odnosi na vlasništvo nad određenim predmetom već pravom na raspolaganje vlastitom umnom tvorevinom. Intelektualno vlasništvo podrazumijeva imovinsku i moralnu komponentu, dok je imovinsku komponentu moguće povrijediti u smislu kaznene odgovornosti, bez obzira na postojanje imovinske koristi moralno pravo izumitelja je nepovredivo.

Kako bi ostvario patentnu zaštitu svoga izuma, prijavitelj patentne prijave dužan je u postupku za priznanje patenta otkriti tehničke detalje svog izuma u opsegu koji omogućuje stručnjaku iz predmetnog područja izradu ili upotrebu izuma. Opis izuma nakon određenog perioda tajnosti postaje javno dostupan svim zainteresiranima.

Člankom 35. Zakona o patentu definirano je što treba sadržavati opis izuma „Opis izuma sadržava osobito: područje tehnike na koje se odnosi izum, tehnički problem za čije se

¹⁴ Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (21. ožujka 2022.), *Što je patent?*. Preuzeto iz: <https://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/patenti/sto-je-patent/> (08. srpnja 2023.)

¹⁵ Europski parlament, (svibanj 2023.) Intelektualno, industrijsko i trgovačko vlasništvo. Preuzeto iz: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/36/intelektualno-industrijsko-i-trgovacko-vlasnistvo> (06. kolovoza 2023.)

rješenje traži zaštita patentom, stanje tehnike, otkrivanje biti izuma, kratak opis crteža, ako postoje, detaljan opis najmanje jednog od načina izvođenja izuma te način industrijske primjene izuma¹⁶.

U slučaju zaštite izuma patentom postoje dvije opcije: u prvom slučaju radi se o punom postupku zaštite te je rok zaštite 20 godina od datuma podnošenja prijave patenta, dok u posebnom obliku patentne zaštite koja je uvedena Zakonom o patentu pod nazivom zaštita izuma uporabnim modelom. „Uporabni model jest oblik zaštite izuma koji se registrira bez provedenog postupka potpunog ispitivanja uvjeta patentabilnosti. (...)Uporabni model traje deset godina, računajući od datuma podnošenja prijave.“¹⁷.

Kod zaštite izuma patentom, provođenje čitavog postupka registracije nužno je za registraciju, odnosno patentiranje izuma. Moguće je i naknadno pokretanje postupka zaštite patentom iako je izum registriran formalnim postupkom uporabnog modela, ali i obrnuto. Prednost korištenja postupka registracije uporabnog modela je u trajanju postupka registracije izuma, a nedostatak je nepriznavanje građanskopravne zaštite u slučaju neovlaštenog korištenja. Također, treće osobe imaju mogućnost zahtijevati poništenje uporabnog modela.

2.3.2.1 PATENTIRANO I PATENT U TIJEKU

Patent za koji je podnesena prijava "Patent u tijeku" (engl. *pat. pend.* ili *pat. pending*) navedena pravna oznaka koja se koristi nakon prijave patenta, ali prije izdavanja patenta ili odustajanja od prijave. Služi za obavještanje javnosti, poduzeća ili potencijalnih prekršitelja koji bi kopirali izum da bi mogli biti odgovorni za štetu, zapljenu i zabranu nakon izdavanja patenta.

Lažna upotreba oznake patenta u postupku zabranjena je zakonom mnogih zemalja i izumitelji bi trebali biti oprezni kada označavaju proizvode ili metode koji nisu obuhvaćeni prijavom patenta u postupku. U nekim državama, poput Ujedinjenog Kraljevstva, upozorenje bi trebalo uključivati broj zahtjeva koji je na čekanju¹⁸.

¹⁶ Narodne novine, (12. veljače 2020.) Zakon o patentu (Narodne novine 16/20). Preuzeto iz: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_02_16_328.html (06. srpnja 2023.)

¹⁷ Državni zavod za statistiku, (24. ožujka 2023.) Patenti u 2022. Preuzeto iz: <https://podaci.dzs.hr/2023/hr/58335> (28. lipnja 2023.)

¹⁸ GOV.UK, (n. d.). *Patent your invention*. Preuzeto iz: <https://www.gov.uk/patent-your-invention> (16. srpnja 2023.)

Slikom 2. prikazan je izgled prijave patenta medicinskog kosog madraca koji olakšava poremećaje disanja i refluksa.

Slika 2. Primjer prijave patenta¹⁹

Kako je na slici 2. vidljivo institucija nadležna za provođenje postupka priznavanja patenta te ostale postupke je Državni zavod za intelektualno vlasništvo (DZIV)²⁰. Pred Upravnim sudom provodi upravni postupak sukladno članku 18. Zakona o patentu²¹.

¹⁹ Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (n. d.), Primjer prijave patenta. Preuzeto iz: https://it-app.dziv.hr/Slike/Pat_dok/A_opis/20190497_A2.pdf (08. srpnja 2023.)

²⁰ Državni zavod za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske tijelo je državne uprave koje obavlja poslove iz područja zaštite prava intelektualnog vlasništva. Što je Državni zavod za intelektualno vlasništvo? Preuzeto iz: <https://www.dziv.hr/hr/o-zavodu/dziv/> (18. kolovoza 2023.)

Prema Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo, kako bi se smatrala kompletnom, prijava patenta mora sadržavati:

- zahtjev za priznanje patenta,
- opis - jasno i detaljno otkrivanje izuma da ga stručnjak iz predmetnog područja tehnike može izvesti,
- patentne zahtjeve - jasno i sažeto odrediti predmet i opseg izuma,
- crteže - kada je izum takav da ga je prikladno prikazati crtežima,
- sažetak - kratak sadržaj biti izuma²².

Iz popisa je vidljivo kako izrada prijave patenta zahtjeva administrativno i stručno pažljivo postupanje kako ne bi došlo do zahtjeva za dopunom od strane nadležnog tijela ukoliko nedostaje obvezni dio zahtjeva.

Patent koji je prošao postupak prijave te je odobren od nadležnih institucija, pravne oznake patentirano. Patent je isključivo pravo dodijeljeno za izum, koji je proizvod ili proces koji pruža novi način da se nešto učini ili nudi novo tehničko rješenje za problem.²³ Da bi odobrili patent, tehničke informacije o izumu moraju se otkriti javnosti u prijavi patenta.

Za potrebe pretraživanja i olakšavanja pretrage da li je izum patentabilan mogu se koristiti sljedeće baze podataka za pretraživanje patentnih dokumenata:

- *Patentscope* <https://www.wipo.int/patentscope/en/> – Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo (WIPO),
- *Espacenet* <https://hr.espacenet.com/> – Državni zavod za intelektualno vlasništvo i Europski patentni ured (DZIV i EPO),
- *European Patent Register* <https://register.epo.org/regviewer> - Europski patentni ured (EPO).

²¹ Narodne novine, (12. veljače 2020.) Zakon o patentu (Narodne novine 16/20). Preuzeto iz: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_02_16_328.html (06. srpnja 2023.)

²² Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (21. ožujka 2022.), *Što sadržava prijava patenta*. Preuzeto iz: <https://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/patenti/prije-podnosenja-prijave/sto-sadrzava-prijava-patenta/> (27. srpnja 2023.)

²³ Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (21. ožujka 2022.), *Što je patent?*. Preuzeto iz: <https://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/patenti/sto-je-patent/> (08. srpnja 2023.)

Primjer važećeg patenta vidljiv je na slici 3.

DRŽAVNI ZAVOD ZA INTELKTUALNO VLASNIŠTVO Ažuriran skup podataka zaključno s danom 28. listopada 2022.

Povratak na listu rezultata, Otvori u HR Espacentu

(54) MEDICINSKI KOSI MADRAC KOJI OLAKŠAVA POREMEĆAJE DISANJA I REFLUKSA

Osnovni podaci

(11) Broj konsenzualnog patenta: PK20190497 (Objavljen patent)	(10) HR PK20190497 B3
(21) Broj prijave patenta: P20190497A	1. str. Opis
(22) Dan podn. prijave: 12.03.2019	Prethodne objave:
(54) Naziv izuma (eng.): MEDICAL INCLINED MATTRESS WHICH RELIEVES BREATHING AND REFLUX DISORDERS	HR P20190497 A2
(51) MKP: A47C 27/00 (2006.01)	1. str. Opis
	A47C 27/20 (2006.01)
(73) Nositelj(i): 1. Bernarda d.o.o., Čakovečka 136a, Pušćine, 40305 Nedelišće, HR	
(72) Izumitelj(i): 1. Bernarda Cecelja, Martina Pušteka 8, 42223 Varaždinske Toplice, HR	
(74) Opuномоćenik: CPZ - CENTAR ZA PATENTE d.o.o., Kutinska 2, 10000 Zagreb, HR	
(43) Dan objave prijave patenta i broj HGIV-a: 13.11.2020, HGIV 23/2020	
(45) Dan objave patenta i broj HGIV-a: 12.11.2021, HGIV 23/2021	
Održavanje: 11.03.2022., za godinu 4.	
(57) Sažetak: Izum se odnosi na madrac koji svojim inovativnim oblikom i blagom kosinom omogućuje miran i neisprekidan san kod bolesnika koji pate od dijabetesa, apneje i hrkanja, te ublažava simptome gastroezofagealne refluksne bolesti koji nastaju uslijed vraćanja sadržaja želuca i dvanaestnika u jednjak.	

Sastoji se od osnove madraca (A + B + D) koja ima superiornu džepičastu jezgru (C), Trikot pletivo za zaštitu, te zaštitu u obliku iste ili nove Silverline navlake (S) koja se stavlja na njega nakon pranja ili prozračivanja. Cilj ovog izuma je povećanje sposobnosti tijela za obnovom vlastitih stanica na prirodan način, bez korištenja štetnih kemikalija ili drugih tvari. Kad je gornji dio tijela povišeniji u odnosu na želudac, gravitacija će držati kiselinu u želucu. To se postiže sastavom madraca te kosom osnovom madraca (A + B + D), čime se dobiva fleksibilnost za udobnije pozicioniranje bolesnika u željeni položaj.

Spavanje na koso povišenom madracu može biti vrlo učinkovito rješenje za navedene poremećaje disanja i refluksa.

Ostali podaci

Izjava o odricanju odgovornosti:
Državni zavod za intelektualno vlasništvo ne snosi odgovornost za posljedice nastale korištenjem podataka sadržanih na ovim stranicama.

© Državni zavod za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske

Slika 3. Primjer važećeg patenta²⁴

U gornjem primjeru radi se o konsenzualnom patentu koji je Zakonom o patentu iz 2020. godine preimenovan u uporabni model²⁵. Rok zaštite iznosio je deset godina, nije se provodio postupak provjere stanja tehnike, novosti, inventivne razine niti industrijske primjenjivosti izuma.

2.3.3. ZAŠTITA POSLOVNOM TAJNOM

Čuvanje poslovne tajne dobilo je svoj pravni okvir od strane Europske unije u 2016. godini po nazivom „Direktiva 2016/943 o zaštiti neotkrivenih znanja i iskustva te poslovnih informacija

²⁴ Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (2021) Objava patenta. Preuzeto iz: <https://it-app.dziv.hr/Pretrage/hr/p/Detaljno.aspx/PK20190497> (19. kolovoza 2023.)

²⁵ Narodne novine, (12. veljače 2020.) Zakon o patentu (Narodne novine 16/20). Preuzeto iz: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_02_16_328.html (06. srpnja 2023.)

(poslovne tajne) od nezakonitog pribavljanja, korištenja i otkrivanja.²⁶ Poslovna tajna su podaci koji predstavljaju proizvodnu tajnu, rezultate istraživačkog rada te druge podatke čije bi otkrivanje neovlaštenoj osobi mogle načiniti štetne posljedice za gospodarske interese. Prema Zakonu o zaštiti neobjavljenih informacija s tržišnom vrijednosti definiciju poslovne tajne zaslužuju činjenicom da nisu općenito poznate ili lako dostupne „osobama iz krugova koji se obično bave predmetnom vrstom informacija.“²⁷

Prema Zakonu o zaštiti tajnosti podataka poslovnom tajnom smatraju se podaci koji su kao takvi određeni zakonom, drugim propisom ili općim aktom ustanove ili trgovačkog društva a koji predstavljaju proizvodnu tajnu, rezultate istraživačkog rada te druge podatke čijim otkrivanjem trećim osobama bi mogle nastati štetne posljedice. Općim aktom ustanove ili trgovačkog društva poslovnom tajnom nije moguće odrediti sve podatke o poslovanju. Ukoliko općim aktom ustanove nije uređeno pitanje poslovne tajne zaštitu je moguće ostvariti sklapanjem ugovora o tajnosti podataka.

Zakonom o zaštiti tajnosti podataka člankom 25. propisano je: „kao povreda čuvanja poslovne tajne neće se smatrati priopćenje koje osoba upoznata s tajnim podatkom učini u prijavi kaznenog djela, privrednog prijestupa ili prekršaja nadležnom tijelu te ako priopći nadzornom tijelu radi ostvarivanja svojih prava iz radnog odnosa.“²⁸

²⁶ Europski parlament, (svibanj 2023.) Intelektualno, industrijsko i trgovačko vlasništvo. Preuzeto iz: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/36/intelektualno-industrijsko-i-trgovacko-vlasnistvo> (06. kolovoza 2023.)

²⁷ Narodne novine, (30. ožujka 2018.) Zakon o zaštiti neobjavljenih informacija s tržišnom vrijednosti (Narodne novine br. 30/18) Preuzeto iz: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_03_30_605.html (19. kolovoza 2023.)

²⁸ Narodne novine, (23. prosinca 1996.) Zakon o zaštiti tajnosti podataka (Narodne novine br. 108/96). Preuzeto iz: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1996_12_108_2091.html (19. kolovoza 2023.)

3. VAŽNOST I REGULIRANJE INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA U PROJEKTIMA

Važnost intelektualnog vlasništva je nepobitna, unutar ili izvan konteksta prijave projekata, u svrhu napretka društva u cjelini. Kako je navedeno u naslovu 6.1. Statistika industrijskog vlasništva u Republici Hrvatskoj, važnost prijave projekta vidljiva je u objavljenim pozivima budući da je zaštita intelektualnog vlasništva nerijetko predviđena dokumentacijom kao opravdani trošak projekta.

Pokazatelj važnosti zaštite intelektualnog vlasništva je *The European Intellectual Property Helpdesk*, služba potpore za pitanja intelektualnog vlasništva osnovana od strane Europske komisije. U ulozi pružatelja besplatne podrške europskim malim i srednjim poduzećima i korisnicima istraživačkih projekata koje financira Europska Unija osigurava podršku vezano za specifična pitanja iz područja intelektualnog vlasništva (engl. *Intellectual Property*) (IP) te organizira edukacije koje za cilj imaju povećanje kapaciteta.

U Republici Hrvatskoj osnovan je Informacijski centar za intelektualno vlasništvo - INCENTIV koji pruža stručnu informacijsku pomoć svima koji žele zaštititi, koristiti ili upravljati intelektualnim vlasništvom, a osnovan je od strane Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo.²⁹

„Izgradnja kapaciteta za upravljanje intelektualnim vlasništvom (IP) za podršku otvorenoj znanosti“³⁰ je poziv Europske komisije planiran za otvaranje u prosincu 2023. godine, Europski istraživački prostor (EIP) ambicija je stvaranja jedinstvenog tržišta bez granica za istraživanje, inovacije i tehnologiju diljem EU-a³¹. Pitanja od važnosti za Europsku komisiju i Europski istraživački prostor su poboljšavanje kvalitete, učinkovitosti i odziva istraživanja.

Kako je navedeno na stranicama Europske komisije važno je adekvatno upravljanje intelektualnim vlasništvom jer je važan pokretač otvorene znanosti. Iz tog razloga postoji potreba za poboljšanjem znanja među istraživačima i njihovim institucijama o konceptima kao što su autorsko pravo, licence i patenti, arhiviranje, objavljivanje i distribucija.

²⁹ Informacijski centar za intelektualno vlasništvo – INCENTIV, (n. d.) Preuzeto iz: <https://gov.hr/hr/informacijski-centar-za-intelektualno-vlasnistvo-incentiv/1454> (19. kolovoza 2023.)

³⁰ Europska komisija, (n. d.) *Horizon – Widera 2024-01-07*. Preuzeto s: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/horizon-widera-2024-era-01-07;callCode=HORIZON-WIDERA-2024-ERA-01> (05. srpnja 2023.)

³¹ Europsko vijeće, (n. d.), Europski istraživački prostor. Preuzeto iz: <https://www.consilium.europa.eu/hr/policies/european-research-area/> (19. kolovoza 2023.)

3.1. ORGANIZACIJE KOJE REGULIRAJU INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO

Kampanja podizanja svijesti o adekvatnom upravljanju intelektualnim vlasništvom omogućuje i potiče otvorenu znanost; očekuje se da će se takva kampanja temeljiti na prethodnim kampanjama podizanja svijesti o upravljanju intelektualnim vlasništvom koje je organizirala Europska komisija s Europskim patentnim uredom (EPO)³², Uredom Europske unije za intelektualno vlasništvo (EUIPO)³³ i Europskim vijećem za inovacije i izvršnom agencijom za mala i srednja poduzeća (EISMEA)³⁴.

Državni zavod za intelektualno vlasništvo, kao krovna organizacija u Republici Hrvatskoj zadužena za pitanja intelektualnog vlasništva, uz Svjetsku organizaciju za intelektualno vlasništvo (WIPO)³⁵, osigurala je za građane Republike Hrvatske i pohađanje besplatnog Općeg tečaja intelektualnog vlasništva DL-101HR.

Kako je opisano na internet stranicama Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo patent se stječe priznanjem ovlaštenog tijela temeljem ispitivanja prijave patenta koja opisuje izum.³⁶ Pod nazivom ovlašteno tijelo podrazumijeva se nacionalni patentni ured, Državni zavod za intelektualno vlasništvo, ali i regionalni patentni ured koji ispituje prijavu patenta za više zemalja neke regije, u slučaju Europe to je Europski patentni ured. Zaštita patentom se ostvaruje prema teritorijalnom načelu, tj. vrijedi samo na teritoriju one države ili regije u kojoj je priznat.

Međunarodna prijava patenta (engl. *Patent Cooperation Treaty - PCT*) služi podnošenju jedne patentne prijave s učinkom u više zemalja, a omogućava olakšavanje postupka prijave. Republika Hrvatska, kao punopravna članica Ugovora o suradnji na području patenata, omogućava prijaviteljima podnošenje takve prijave putem Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo ili Međunarodnog ureda Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo.

³² *European Patent Office*, (n. d.), Europski patentni ured. Preuzeto iz: <https://www.epo.org/> (19. kolovoza 2023.)

³³ *European Union Intellectual Property Office*, (n. d.) Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo. Preuzeto iz: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-union-intellectual-property-office-euipo_en (19. kolovoza 2023.)

³⁴ *European Innovation Council and SMEs Executive Agency*, (n. d.) Europsko vijeće za inovacije i izvršna agencija za mala i srednja poduzeća. Preuzeto iz: https://eisma.ec.europa.eu/index_en (19. kolovoza 2023.)

³⁵ *World Intellectual Property Organization*, (n. d.), Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo. Preuzeto iz: <https://www.wipo.int/portal/en/index.html> (19. kolovoza 2023.)

³⁶ Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (21. ožujka 2022), *Što je patent?*. Preuzeto iz: <https://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/patenti/sto-je-patent/> (08. srpnja 2023.)

3.2. NACIONALNE SMJERNICE I REGULIRANJE PITANJA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA IZVAN ZAKONSKE REGULATIVE

Poseban izazov predstavlja vlasništvo, odnosno raspolaganje intelektualnim vlasništvom u području patentnog prava s gledišta radnog odnosa, pa tako pojedine institucije imaju donesene pravilnike koji uređuju pitanja intelektualnog vlasništva proizašlog iz obavljanja posla u raznim znanstvenim institucijama i sveučilištima donesenih temeljem Statuta predmetnih institucija. Sveučilišta, zaklade ili instituti imaju pravilnicima utvrđena pravila vezano za zaštitu intelektualnog vlasništva, u ovom slučaju patenta.

Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. godine³⁷ uređena su mnoga pitanja od važnosti za Republiku Hrvatsku, između ostalog i pitanja razvojnih prioriteta iz područja znanosti i istraživanja jačanjem potencijala ulaganjem iz javnih izvora financiranja.

Jedan od primjera kako ustanove rješavaju pitanje intelektualnog vlasništva je i Pravilnik o upravljanju rezultatima znanstvenih projekata koji su prikladni za zaštitu pravima intelektualnog vlasništva³⁸ Hrvatske zaklade za znanost.

Sveučilište u Zagrebu, Centar za istraživanje, razvoj i transfer tehnologije, kroz projekt “BISTEC – *Building innovation support through efficient cooperation network*” 2015. godine izdalo je vodič Upravljanje intelektualnim vlasništvom na sveučilištu³⁹ te utvrdilo osnovne smjernice vezano za reguliranje prava vlasništva na izumom s obzirom na ulogu i radni odnos izumitelja u odnosu na sveučilište. Institucije ili tvrtke koje navedeno pitanje nemaju prethodno riješeno sklapaju ugovore o pravu na intelektualno vlasništvo koje je nastalo za vrijeme provođenja redovnog posla zaposlenika koristeći opremu i uređaje institucije ili tvrtke.

³⁷ Narodne novine, (11. veljače 2021.), Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (Narodne novine 13/2021). Preuzeto iz: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_02_13_230.html (06. srpnja 2023.)

³⁸ Hrvatska zaklada za znanost, (07. srpnja 2014.) Pravilnik o upravljanju rezultatima znanstvenih projekata koji su prikladni za zaštitu pravima intelektualnog vlasništva. Preuzeto iz: <https://hrzz.hr/wp-content/uploads/2019/11/Pravilnik-o-upravljanju-rezultatima-znanstvenih-projekata.pdf> (05. srpnja 2023.)

³⁹ Sveučilište u Zagrebu, (2015) Upravljanje intelektualnim vlasništvom na sveučilištu. Preuzeto iz: https://www.grad.unizg.hr/_download/repository/Pravilnik_o_upravljanju_intelektualnim_vlasnistvom_na_Sveucilistu_u_Zagrebu.pdf (05. srpnja 2023.)

Ministar znanosti i obrazovanja 2022. godine donio je Odluku o usvajanju Nacionalnih smjernica za transfer tehnologije i znanja⁴⁰.

„Smjernicama će se pružiti okvir za učinkovito korištenje rezultata javno financiranih istraživanja pravilnim upravljanjem intelektualnim vlasništvom, povećanom komercijalizacijom, razvojem poduzetničke kulture i povezanih vještina u javnim znanstvenim organizacijama te za uspješniju interakciju između javnog i poslovnog sektora. (MZO, 2022:31).

Iz perspektive komercijalizacije intelektualnog vlasništva jedan od bitnih dijelova opisan u Smjernicama je osnivanje *spin-off* tvrtki. One nastaju kako bi tržište dovodile inovativna rješenja, međutim često mogu biti u sukobu interesa u odnosu na rad u javnoj istraživačkoj organizaciji. Izazov osnivanja *spin-off* tvrtke za znanstvenike predstavlja jasno povlačenje granice između istraživanja u javnoj istraživačkoj organizaciji i svojih tvrtki. Preporučljivo je sklapanje ugovora s javnom istraživačkom organizacijom, posebno ako tvrtka treba koristiti opremu u njenom vlasništvu. U slučaju osnivanja *spin-off* tvrtke postupak treba započeti definiranjem uloga sudionika, opće strategije i zajedničkih ulaganja. Navedene tvrtke trebaju dostavljati izvješća o svojim rezultatima kako bi uprava javne istraživačke organizacije lakše procijenila rezultate.

3.3. PRIMJER DOBRE PRAKSE

Primjerom dobre prakse mogu se podrazumijevati sveobuhvatna pravila koja su propisana pojedinim projektnim pozivom ili programom u pogledu intelektualnog vlasništva. Program koji daje veliki značaj području intelektualnog vlasništva unutar projekata možemo smatrati *Horizon 2020* i *Horizon Europe* (H2020 i HE) ili *Obzor 2020*⁴¹ i *Obzor Europa*⁴². Navedeni programi obuhvatom pravila i trudom oko osnaživanja korisnika sredstava, odnosno prijavitelja, ugradili su u svoju praksu i ranije spomenutu *The European IP Helpdesk* platformu kako bi korisnicima bila dostupna pravila koja je potrebno poštovati unutar

⁴⁰ Ministarstvo znanosti i obrazovanja, (02. siječnja 2023.) Nacionalne smjernice za transfer tehnologije i znanja. Preuzeto iz: <https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Znanost/TransferTehnologije/Nacionalne-smjernice-za-razvoj-tehnologije.pdf> (06. srpnja 2023.)

⁴¹ Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, (n. d.), *Obzor 2020*. Preuzeto iz: <https://razvoj.gov.hr/djelokrug-1939/eu-fondovi/programi-unije-373/programi-unije-2014-2020/obzor-2020/2978> (06. srpnja 2023.)

⁴² Ministarstvo znanosti i obrazovanja i AMPEU, (2020), *Obzor Europa*. Preuzeto iz: <https://www.obzoreuropa.hr/> (06. srpnja 2023.)

pojedinih poziva na dostavu projektnih prijedloga. Putem platforme moguće je sudjelovati u besplatnim radionicama koje mogu pomoći prilikom prijave projekata. Unutar programa Obzor2020 i Obzor Europa stvoreni su posebni vodiči o intelektualnom vlasništvu od strane *IP Helpdesk* platforme, od općenitog koji vrijedi za Europu, vodiča koji se odnosi na Obzor 2020 koji je završio 2020. godine pa sve do vodiča za intelektualno vlasništvo za Obzor Europa (HE), kao nasljednika H2020, čije je planirano trajanje od 2021. do 2027. godine⁴³.

Obzor Europa ključni je program Europske unije za financiranje istraživanja i inovacija, bavi se klimatskim promjenama, pomaže u postizanju ciljeva Ujedinjenih naroda (engl. *United Nations* - UN), održivog razvoja i potiče konkurentnost Europske unije. Olakšava suradnju i jača utjecaj istraživanja i inovacija u razvoju i provedbi politika dok se suočava s globalnim izazovima, a podržava stvaranje i izvrsnost znanja i tehnologija. Područja koja su pokrivena vodičem za upravljanje intelektualnim vlasništvom su upravljanje intelektualnim vlasništvom, prilike i izazovi, pravni okvir koji uključuje pravila i zahtjeve, općenite informacije o željenom pristupu u suradničkim projektima.

The European IP Helpdesk platforma izradila je informativni list o upravljanju intelektualnim vlasništvom za projekte Obzor 2020. Informativni list uključuje smjernice o pravima intelektualnog vlasništva u prijedlogu istraživanja. Predlaže sljedeće:

- Prijedlozi trebaju opisati kako će rezultati biti zaštićeni od komercijalnog i industrijskog iskorištavanja,
- Unutar istraživanja, uključeni instituti trebaju organizirati vlasništvo i pristup pravima te uključiti ekonomske uvjete podjele prava,
- Prijedlozima utvrditi kako će organizirati zajedničko vlasništvo za očekivane zajedničke rezultate. Na primjer, potrebno je razmotriti licenciranje treće strane,
- Prijedlozi bi trebali uzeti u obzir iskorištavanje rezultata istraživanja,
- Prijedlozi bi trebali navesti mjere povjerljivosti koje je potrebno primijeniti,
- “Prilikom definiranja upravljačke strukture, podnositelji zahtjeva trebaju razmotriti upravljanje pravima intelektualnog vlasništva. Moglo bi se razmotriti povjerenstvo za

⁴³ The European IP Helpdesk, (2022) *Your Guide to Intellectual Property Management in Horizon Europe*. Preuzeto iz: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/43e0204c-6ed3-11ed-9887-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-276235204> (06. srpnja 2023.)

iskorištavanje i intelektualno vlasništvo ili upravitelj, pa čak i savjetodavno tijelo vanjskih stručnjaka iz industrije.”⁴⁴

Programi Obzor 2020 i Obzor Europa primjer su dobre prakse ranog planiranja rješavanja pitanja intelektualnog vlasništva u projektima što je vidljivo iz uputa i smjernica koje su donesene u otvorenim pozivima. Posebna pozornost posvećena je izradi Vodiča za upravljanje intelektualnim vlasništvom unutar oba programa što umanjuje mogućnost pogreške prijavitelja projekata te umanjuje vrijeme potrebno za rješavanje administrativnih pitanja, a omogućava usmjeravanje pažnje na istraživanje.

3.3.1. PLAN UPRAVLJANJA PODACIMA

Plan upravljanja podacima (engl. *Data management plan – DMP*) opisuje načine na koje se podaci prikupljaju, generiraju i/ili obrađuju tijekom životnog vijeka istraživačkog projekta. Kao dio cilja Europske komisije da unaprijedi politiku i praksu otvorene znanosti – obvezna je komponenta u Obzor Europa programu⁴⁵. Iako naziv može sugerirati da je svrha tehnički opisati način kako će podaci biti korišteni, njegova je stvarna svrha osigurati dostupnost i korisnost istraživačkih podataka projekta. U planu su navedene mjere koje će biti poduzete kako bi se maksimalno povećao pristup i ponovna uporaba podataka za daljnje svrhe i primjene. Važno je sastaviti plan koji odgovara specifičnim karakteristikama projekta.

Pravilno upravljanje istraživačkim podacima (engl. *Research Data Management - RDM*) obavezno je za svaki projekt *Horizon Europe* koji generira ili ponovno koristi istraživačke podatke. To je ključni dio zahtjeva otvorene znanosti *Horizon Europe*⁴⁶.

U programu Obzor Europa, korisnici moraju upravljati digitalnim istraživačkim podacima odgovorno, u skladu s *FAIR Data* načelima: lako pronalaženje, osiguran pristup, interoperabilnost i osigurano ponovno korištenje te (engl: *findable, accessible, interoperable, reusable*).

⁴⁴ *The European IP Helpdesk*, (2019) *IP management for Horizon 2020 projects*. Preuzeto iz: https://intellectual-property-helpdesk.ec.europa.eu/system/files/2021-02/EU-IPR-Guide-to-IP-in-Horizon-2020-EN%20%282%29_0.pdf (06. srpnja 2023.)

⁴⁵ *Enspire*, (n. d.) Plan upravljanja podacima. Preuzeto iz: <https://enspire.science/data-management-plan-in-horizon-europe/> (16. srpnja 2023.)

⁴⁶ *Openaire*, (n. d.) Upravljanje podacima istraživanja. Preuzeto iz: <https://www.openaire.eu/how-to-comply-with-horizon-europe-mandate-for-rdm> (16. srpnja 2023.)

Osnovni zahtjevi upućeni korisnicima sredstava od strane Europske komisije su pripremanje plana upravljanja podacima te ažuriranje istog tijekom trajanja projekta, pohranjivanje podataka u pouzdano „spremište“ i otvoren pristup podacima, s aspekta tajnosti podataka: „što je moguće otvorenije, zatvoreno koliko je nužno“, kao i pružanje informacija o rezultatima istraživanja i instrumentima potrebnim za ponovnu upotrebu ili provjeru valjanosti podataka.

4. IZAZOVI ZAŠTITE INTELAKTUALNOG VLASNIŠTVA PRILIKOM PODNOŠENJA PROJEKTNE PRIJAVE

Uobičajeni rizici s kojima bi se mogli susresti prilikom prijave i provođenja projekta povećani su u slučaju podnošenja projektne prijave s mogućnošću zaštite intelektualnog vlasništva. Posebno u fazi pripreme projektne prijave treba paziti na zaštitu tajnosti unesenog znanja te utvrditi koji su bitni elementi i prava intelektualnog vlasništva. Dogovor oko zaštite intelektualnog vlasništva potrebno je utvrditi na samom početku, da li će intelektualno vlasništvo biti zaštićeno patentom ili poslovnom tajnom, kao i kojem partneru će pripasti patentna prava, odnosno materijalna prava.

Radi boljeg razumijevanja intelektualnog vlasništva i novog znanja važno je napraviti razliku između postojećeg i novog znanja. Kako je navedeno u knjizi (Divjak, 2009) novim znanjem (engl. *foreground*) smatra se svo novo znanje nastalo u sklopu projekta, dok se postojećim znanjem (engl. *background*) podrazumijeva znanje svakog od partnera koje je postojalo prije početka projekta. Novo znanje jest i predmet intelektualnog vlasništva i prilika za ostvarenje cilja istraživača unutar konzorcija budući da je u znanstvenim projektima često uvjetovana suradnja među različitim institucijama i tvrtkama.

Najčešće pogreške kod postupka patentiranja prema tvrtci Patent projekt d.o.o.⁴⁷:

1. Iznošenje izuma u javnost prije podnošenja patentne prijave,
2. Razotkrivanje izuma bez ugovora o tajnosti,
3. Izostanak pretraživanja stanja tehnike prije podnošenja prijave,
4. Izumitelj, odnosno prijavitelj, ne koristi usluge patentnog zastupnika za pitanja prijave što može rezultirati nedostacima u prijavi i propuštanjem rokova,
5. Pokušavanje patentiranja novih rješenja koja nisu patentabilna,
6. Nedovoljno detaljno opisivanje izuma,
7. Opis izuma ne sadržava funkcionalnost izuma,
8. Patentni zahtjevi nisu odgovarajuće podržani opisom izuma,
9. Nedovoljno detaljno sastavljeni zahtjevi zaštite patentom, štiti proizvod u manjem opsegu nego što je sam izum,
10. Propuštanje plaćanja naknade troškova za godišnje održavanje patentne zaštite.

Svjesnost o najčešćim pogreškama kod postupka patentiranja vrijedan su alat prilikom provođenja postupka registracije, radi se o alatu koji se može steći kroz iskustvo provođenja

⁴⁷ Patent projekt d.o.o., (n. d.) Preuzeto iz: <https://patent-projekt.hr/> (19. kolovoza 2023.)

postupaka registracije intelektualnog vlasništva te smanjiti mogućnost pogreške neiskusnim podnositeljima patentnog zahtjeva. Većina navedenih pogrešaka odnosi se na tehnička pitanja prijave koje se odnose na sadržaj i opseg zahtjeva, ali i na propuštanje rokova. Ove pogreške ne moraju nužno isključiti mogućnost patentiranja, ali mogu produžiti već ionako dug proces registracije i rezultirati gubitkom vremena. Pogreške koje su najrizičnije odnose se na razotkrivanje izuma javnosti prije patentiranja što može dovesti do krađe ideje ili gubitka jedne od tri glavne pretpostavke za patentiranje izuma: izum mora biti nov, mora imati inventivnu razinu i mora biti industrijski primjenjiv.

4.1. IDENTIFIKACIJA I ANALIZA IZAZOVA U VEZI S INTELEKTUALNIM VLASNIŠTVOM

Cilj ovog poglavlja je predvidjeti rizike koji mogu stvoriti probleme vezano za intelektualno vlasništvo te ih identificirati i nabrojati kroz sljedeća pod poglavlja. Kako je ranije spomenuto pitanje zaštite intelektualnog vlasništva je kompleksno, a u kontekstu prijave projekta postaje još kompleksnije zbog dodatnih zahtjeva i pravila propisanih projektnom dokumentacijom.

4.1.1. IZAZOVI REGULIRANJA PRAVA VLASNIŠTVA

Kako bi mogućnost rizika bila smanjena na minimum potrebno je u ranoj fazi planiranja projekta ugovorno riješiti pitanje intelektualnog vlasništva. U slučaju projektne prijave većinu pitanja članovi konzorcija rješavaju Ugovorom o dodjeli bespovratnih sredstava i Konzorcijskim ugovorom. Konzorcijski ugovor sadrži odredbe o organizaciji konzorcija, financijskoj i strukturi upravljanja, odredbe o intelektualnom vlasništvu te odredbe o povjerljivosti ugovornih strana. Sporazumom o tajnosti osigurava se razmjena povjerljivih informacija te sigurnost dijeljenja istih između istraživača konzorcija.

Problem može nastati ukoliko članovi konzorcija nemaju iste prioritete unutar projekta, moguće je neslaganje oko toga da li je važnije čim hitnije objavljivanje rezultata u smislu autorskog prava ili je važnija komercijalizacija proizvoda u smislu patentiranja i zaštite. Ukoliko jedan član konzorcija odluči objaviti rezultate u znanstvenoj publikaciji otvara vrata mogućnosti patentiranja trećoj strani koja zapravo nije niti bila uključena u proces istraživanja, u tom slučaju član konzorcija kojem je prioritet komercijalizacija ostaje u opasnosti od propuštanja prilike. Kod prijave patenta u obzir se uzima pravo prvenstva prilikom odobravanja patentne prijave.

Iz perspektive izumitelja pojedinca pitanja prava intelektualnog vlasništva regulirano je člankom 98. i 99. Zakona o radu⁴⁸ propisan je način postupanja vezano za izume radnika ukoliko je izum ostvaren na radu ili u vezi s radom te ukoliko se radi o izumu koji je u vezi s djelatnošću poslodavca. Kod izuma ostvarenih na radu ili u vezi s radom dužnost je radnika obavijestiti poslodavca o izumu ostvarenom na radu, a radnik je dužan čuvati podatke o izumu kao poslovnu tajnu koju ne smije priopćiti trećim osobama bez odobrenja poslodavca. S obzirom da je propisano kako izum pripada poslodavcu, radniku u tom slučaju pripada nagrada utvrđena kolektivnim ugovorom, ugovorom o radu ili posebnim ugovorom. U slučaju nepostojanja ovdje navedenih ugovora sud će odrediti primjerenu nagradu. Kod izuma koji je u vezi s djelatnošću za koju je poslodavac registriran, iako izum nije ostvaren na radu ili u vezi s radom, radnik je dužan obavijestiti poslodavca i pisano mu ponuditi ustupanje prava. Poslodavac ima mjesec dana da odgovori na ponudu.

Tehnička unapređenja regulirana su člankom 100. Zakona o radu⁴⁹ na sličan način kao izumi, radniku je poslodavac dužan isplatiti nagradu, ukoliko poslodavac odluči primijeniti unapređenje, a sve temeljem ugovora. Ukoliko ne postoji kolektivni niti poseban ugovor, a ugovorom o radu navedeno nije predviđeno, sud će donijeti odluku o nagradi.

4.1.2. POSLOVNI I TEHNOLOŠKI IZAZOVI

Jedan od dodatnih izazova prilikom pripreme projektne prijave odnosi se na definiranje tehnološke spremnosti, koja se kreće od TRL 1 – ideja do TRL 9 – potpuna komercijalna primjena.

Na slici 4. vidljivo je kako su podijeljene faze istraživanja, odnosno razine tehnološke spremnosti inovacija.

⁴⁸ Narodne novine, (30. srpnja 2014.), Zakon o radu (Narodne novine br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 64/23). Preuzeto iz: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_07_93_1872.html (08. srpnja 2023.)

⁴⁹ Narodne novine, (30. srpnja 2014.), Zakon o radu (Narodne novine br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 64/23). Preuzeto iz: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_07_93_1872.html (08. srpnja 2023.)

	FAZE ISTRAŽIVANJA	TRL FAZE	PRIMJERI NATJEČAJA
	TEMELJNA ISTRAŽIVANJA	0-1	<ul style="list-style-type: none"> Povećanje razvoja novih proizvoda i usluga koji proizlaze iz aktivnosti istraživanja i razvoja (2016.)
	INDUSTRIJSKO ISTRAŽIVANJE	2-4	<ul style="list-style-type: none"> Jačanje kapaciteta za istraživanje, razvoj i inovacije (2018.) Povećanje razvoja novih proizvoda i usluga koji proizlaze iz aktivnosti istraživanja i razvoja – faza II (2019.)
	EKSPERIMENTALNI RAZVOJ	5-8	<ul style="list-style-type: none"> Inovacije novoosnovanih MSP-ova (2016.)- od TRL 7 Jačanje kapaciteta za istraživanje, razvoj i inovacije (2018.) Povećanje razvoja novih proizvoda i usluga koji proizlaze iz aktivnosti istraživanja i razvoja – faza II (2019.) Inovacije novoosnovanih MSP-ova - II faza (2019.)- od TRL 7
	KOMERCIJALIZACIJA	9	<ul style="list-style-type: none"> Komercijalizacija inovacija u poduzetništvu (2017.) Inovacije u S3 područjima (2019.)

Slika 4. TRL, Razine tehnološke spremnosti⁵⁰

Važnost procjene razine tehnološke spremnosti ogleda se u pozivima na dostavu prijedloga gdje je propisano za koju razinu tehnološke spremnosti su navedeni natječaji ili pozivi primjenjivi.

„Kako bi svi uključeni u proces istraživanja i razvoja bili upoznati što obuhvaća pojedina aktivnost u istraživanju, kao opis stupnja razvoja u EU projektima koristiti se metodologija koja se zove Razina Tehnološke Spremnosti (engl. *Technology Readiness Levels – TRL*) te koja vrijedi za sve pozive koji se raspisuju na nacionalnoj, kao i na europskoj razni (program Obzor Europa).“⁵¹

Poslovna validacija izuma se provodi tijekom istraživanja te podrazumijeva procjenu patentabilnosti, istraživanje tržišta (analizu potencijalnih klijenata, odnosno zainteresiranost kupaca) i analizu tehnologije. Procjenom potencijala određenog izuma može se na samom početku utvrditi da li je isplativo ulaganje u razvoj ideje te time smanjiti rizik od bezrazložnog trošenja resursa, novčanih i ljudskih. Ured za transfer tehnologije treba osigurati osnovnu pravnu validaciju projekta, dok se za složenije slučajeve može imenovati odvjetnik specijaliziran za patentno pravo.

„Poslovnu validaciju treba provesti tijekom istraživanja, a ne nakon istraživanja jer ona često donosi važne uvide s tržišta na osnovi kojih se može prilagoditi istraživanje. Često postoji

⁵⁰ Calluro (15. rujna 2021.) Razine tehnološke spremnosti. Preuzeto iz: <https://www.calluro.hr/sto-su-razine-tehnoloske-spremnosti-trl-i-zasto-su-bitne-u-istrazivacko--razvojnim-projektima.aspx> (22. srpnja 2023.)

⁵¹ Calluro (15. rujna 2021.) Razine tehnološke spremnosti. Preuzeto iz: <https://www.calluro.hr/sto-su-razine-tehnoloske-spremnosti-trl-i-zasto-su-bitne-u-istrazivacko--razvojnim-projektima.aspx> (22. srpnja 2023.)

zabrinutost da je prerano prikazivanje okvirnih rezultata prerizično (jer bi primjerice poslovni partner mogao ukrasti ideju), ali postoji mnogo više primjera koji su izgubili svoj poslovni potencijal jer nisu dovoljno rano tražili povratne informacije te su stoga razvoj ili istraživanje bili usmjereni drukčije od onoga što su potencijalni klijenti trebali.“ (MZO, 2022:20)

Jedan od novijih rizika, prema tematskom izvješću Europskog revizorskog suda⁵², je uvođenje 5G mreže i razvoj *Internet of Things (IoT)* koji utječu na širok raspon industrija i postojećih poslovnih modela te predstavljaju niz novih izazova povezanih sa sigurnošću, privatnošću i javnom infrastrukturom. S obzirom na navedeno donositelji politika i regulatori trebaju obratiti pažnju na očuvanje inovacija, ulaganja i dobrobiti građana.

4.1.3. IZAZOV OSPOSOBLJENOSTI LJUDSKIH RESURSA

Pitanje osposobljenosti zaposlenika za obavljanje poslova vezanih za zaštitu intelektualnog vlasništva u procesu prijave ili provođenja projekta posebno je osjetljivo područje, u slučaju Republike Hrvatske vjerojatno poprilično rasprostranjeno u smislu rizika. Na internetskim stranicama Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo možemo pronaći popis patentnih zastupnika u Republici Hrvatskoj⁵³, istih je navedeno ukupno 35. S obzirom na veličinu subjekta pojedine javne istraživačke ustanove, kako bi osigurale kvalitetno pružanje usluge potpore istraživačima, osnovale su urede za transfer tehnologije. To su redom Sveučilišta iz Splita i Rijeke te Institut Ruđer Bošković dok je Sveučilište u Zagrebu osnovalo Centar za istraživanje, razvoj i transfer tehnologije, a postoji i Znanstveno-tehnološki park Sveučilišta u Rijeci (Step-RI)⁵⁴.

Za ostale veće institucije ostaje izazov i prilika osnovati urede za transfer tehnologije u svrhu pružanja potpore vlastitim znanstvenim istraživačima u pretvaranju rezultata istraživanja u proizvode ili usluge. Prema Haucu za potrebe pripreme projekata potrebno je, osim suradnje „menadžmenta projekta, stručnog i projektnog menadžmenta“ (Hauc, 2007: 206), oblikovati i više timova za planiranje i stručna pitanja.

⁵² Europski revizorski sud, Europska unija (2022.) Tematsko izvješće. Preuzeto iz: <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/security-5g-networks-03-2022/hr/index.html> (24. srpnja 2023.)

⁵³ Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (26. travnja 2023) Patentni zastupnici. Preuzeto iz: <https://dziv.hr/hr/zastupanje/zastupnici-upisani-u-registar/patentni-zastupnici/> (26. srpnja 2023.)

⁵⁴ Ministarstvo znanosti i obrazovanja (n. d.) Transfer tehnologije. Preuzeto iz: <https://mzo.gov.hr/istaknute teme/znanost/transfer-tehnologije/122> (27. srpnja 2023.)

Za male i srednje poduzetnike Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo (EUIPO) je pozivom na podnošenje prijedloga *Ideas Powered for Business*⁵⁵ predvidio sredstva Europske unije za potrebe financiranja određenih troškova zaštite intelektualnog vlasništva iz područja zaštite intelektualnog vlasništva, zaštite žiga i dizajna. Navedeno je planirano izvesti uz pomoć *Horizon IP Scan* servisa u rješavanju pitanja intelektualnog vlasništva vezano uz poslovne planove malih i srednjih poduzeća. Poziv je aktivan od siječnja do prosinca 2023. godine.

Rješenje izazova osposobljenosti možemo pronaći u prepoznavanju potrebe za novom vrstom radnog mjesta koju je prepoznala i *European Association of Research Managers and Administrators* kao radno mjesto naziva *Research Manager and Administration* (RMA). Zbog specifičnosti radnog mjesta gdje je zaposlenik uključen u više područja rada npr. ekonomiju i pravo, pitanja intelektualnog vlasništva, poslove planiranja i budžetiranja te poslove koordiniranja svega navedenog. U Republici Hrvatskoj također postoji inicijativa koja je posvećena razvoju mreže znanstvenih menadžera, a prva konferencija održana je u Zagrebu u lipnju 2023. godine. Znanstveni menadžeri prema natječaju *HORIZON-WIDERA-2021-ERA-01-20* programa Obzor Europa mogu obavljati različite uloge, odnosno biti savjetnici za politiku istraživanja, voditelji istraživanja, financijsko pomoćno osoblje, upravitelji podataka, operateri istraživačke infrastrukture, službenici za prijenos znanja, menadžeri inovacija itd. S obzirom da je navedeni poziv „*Towards a Europe-wide training and networking scheme for research managers*“⁵⁶ bio aktualan još 2021. godine očito je kako postoji potreba za predmetnim zanimanjem i jačanjem kapaciteta unutar tvrtki i institucija.

4.1.4. IZAZOV GUBITKA POVJERLJIVOSTI PROJEKTNIH IDEJA I INOVACIJA

Povjerljive informacije uključuju svaku informaciju tehničke, znanstvene ili poslovne prirode koja je otkrivena ili će biti otkrivena drugoj strani, članu konzorcija, bilo da je priopćena u usmenom, pisanom, grafičkom, fizičkom ili elektroničkom obliku. Povjerljive informacije nisu ograničene na istraživačke strategije i planove, uzorke proizvoda, specifikacije proizvoda, informacije o procesu, podatke, formule, testne protokole, rezultate testova, crteže,

⁵⁵ HOK, (n. d.) Poziv na podnošenje prijedloga br. GR/001/23. Preuzeto iz: <https://www.hok.hr/sites/default/files/article-docs/2023-03/Smjernice%20za%20podnositelje%20prijave.pdf> (27. srpnja 2023.)

⁵⁶ Europska komisija, (n. d.) Horizon – Widera 2021-01-20. Preuzeto iz: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/horizon-widera-2021-era-01-20> (01. kolovoza 2023.)

informacije, kao i planove razvoja proizvoda, financijske informacije, odnosno povjerljive informacije trećih osoba koje su ugovorne strane obvezne čuvati kao poslovnu tajnu.

„Povjerljive informacije označavaju sve nejavne poslovne informacije koje stjecatelj sazna na bilo koji način prije zaključivanja, za vrijeme trajanja ili pet godina po prestanku ugovora, a koje su na bilo koji način označene kao povjerljive...” (Divjak, 2009: 119).

Ugovorom o povjerljivosti utvrđuje se način i svrha korištenja povjerljivih informacija dobivenih prilikom rada na projektu ili zajedničkom istraživanju kako bi bio osiguran prostor otvorene i produktivne rasprave sudionika. Ugovor sklapaju zainteresirane strane, članovi projektnog tima, budući da posjeduju ili dijele povjerljive informacije tehničke i poslovne prirode koje se odnose na proizvode, usluge ili znanja.

Čuvanje povjerljivih informacija potrebno je promatrati iz pozicije pažljive osobe i svjesnosti o okolnostima u kojima je za te informacije saznala budući da bi priopćavanjem neovlaštenim osobama mogle nastupiti štetne posljedice po gospodarske interese davatelja. Ugovorne strane obvezne su poduzeti sve napore pri korištenju komunikacijskih sredstava kako bi primanje, prijenos i pohranjivanje povjerljivih podataka zaštitilo od pristupa trećih osoba bez ovlaštenja.

U prvom trenutku može se učiniti kako je proces evaluacije projektnih prijava plodno tlo za nepoželjne događaje iz perspektive gubitka povjerljivih podataka, curenja informacija, međutim „Svi prijedlozi, podaci i prateći dokumenti tretiraju se u povjerenju te se s članovima Evaluacijskog odbora potpisuju ugovori koji sadrže klauzulu o tajnosti čuvanja podataka.”⁵⁷.

4.1.5. IZAZOV POVREDE INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA I PLAGIJACIJE OD STRANE SUDIONIKA U PRIJAVNOM PROCESU

Povreda intelektualnog vlasništva pokrivena je zakonskim odredbama i moralnim načelima. U slučajevima sustava prijave projekata koji nisu dovoljno zaštićeni postoji mogućnost krađe metoda ili rezultata od strane drugih sudionika iste institucije kao i opasnost od otkrivanja poslovne tajne trećim osobama. Na primjeru nedavnog poziva na dostavu projektnih prijedloga postalo je očito kako je sustav ranjiv u smislu nezaštićenosti informacija unutar jedne institucije. Naime, iz jedne institucije više osoba ima pravo prijaviti projektni prijedlog na isti poziv, iz perspektive institucije to povećava mogućnosti dobivanja bespovratnih sredstava, no za moguće voditelje projekata to znači moguće kompromitiranje i dijeljenje

⁵⁷ Hamag-bicro, (travanj 2019) Priručnik za operativne postupke programa provjere inovativnog koncepta. Preuzeto iz: <https://www.hgk.hr/documents/prirucnik-poc8-v15cfe0871e1a1f.pdf> (01. kolovoza 2023.)

podatka. Problem sustava pripreme i prijave projektnih prijedloga je što su projektni prijedlozi vidljivi svima iz institucije unutar sustava, a bitna stavka poziva odnosila se na zaštitu intelektualnog vlasništva. Iz gornjeg primjera vidimo da je ugovor o tajnosti, koji najčešće potpisujemo na dan stupanja u radni odnos, važan faktor u sličnim situacijama.

U svrhu zaštite tajnosti podataka preporučljivo je potpisati ugovor o tajnosti – (engl. *Non-Disclosure Agreement*) (NDA). Prema Katuliću (2006) ugovori su instrumenti za prenošenje znanja i informacija, kako bi se kontroliralo njihovo stavljanje u promet.

Plagijat je poseban oblik povrede intelektualnog vlasništva u vidu autorskog prava koje se, kako je spomenuto ranije, priznaje trenutkom nastajanja i nije potrebno provesti postupak registracije prava. Iako ne postoji službeni registracijski proces za stjecanje prava na autorsko pravo to ne umanjuje važnost i kompleksnost zadatka koji se stavlja pred autora prilikom stvaranja intelektualnog vlasništva. U današnje vrijeme elektroničkih oblika komunikacije i veće dostupnosti podatka zaista je zahtjevno zaštititi autorsko djelo od neprikladnog korištenja.

Prema Rumboldt u ljestvica najgorih povreda znanstvene čestitosti izgleda ovako:

1. „Izmišljanje nepostojećih ili prilagodba dobivenih podataka (engl. *data fabrication*) radi obmanjivanja znanstvene javnosti (...),
2. Iznošenje ili prikazivanje tuđih tekstova ili podataka kao vlastitih (plagiranje tj. krađa ili otimačina) radi stjecanja lažnog znanstvenog ugleda (...),
3. Lažno autorstvo, tj. dopisivanje među autore osoba koje nisu suštinski pridonijele ostvarenju određenog djela (engl. *ghost authoring*) (...)" (Rumboldt, 2014:233).

U slučaju povrede tuđih prava, uz prekršajnu prijavu, kršitelj prava prekršiti će i etički kodeks pojedine struke, čime može dovesti u pitanje vlastitu akademsku čestitost.

4.1.6. IZAZOVI U DISEMINACIJI REZULTATA ISTRAŽIVANJA

Diseminacija je proces dijeljenja ili iskorištavanja rezultata projekta koji se najčešće provodi tijekom i nakon završetka projekta kako bi se ostvario utjecaj na ciljne skupine i dionike. Provodi se u svrhu promicanja određenih rezultata i vidljivosti projekta za koje ciljna skupina možda ne bi niti znala. Diseminirati je moguće informacije o tijeku projekta, rezultatima, a provođenje je moguće uz medijsku potporu održavanjem radionica ili prezentacija koje će se provoditi na raznim događanjima. U sredstva diseminacije korisno je uključiti i društvene mreže budući one imaju širok doseg i mogućnost brzog širenja informacija. Također,

organiziranje konferencija koje su, između ostalog, dobrim dijelom predviđene za dijeljenje rezultata, i uz to ponuditi pripadajuću mobilnu aplikaciju događaja čini se kao odlična metoda privlačenja publike.

Svrha istraživanja jest dijeljenje znanja i kao takvo mora biti prioritet cjelokupnog procesa projekta te treba biti podijeljeno čim brže, navedeno je točno ako ćemo se voditi najnovijim principima Europske komisije unutar programa Obzor Europa. Ukoliko pogledamo iz perspektive znanstvenika diseminaciju je važno provesti pažljivo. Potrebno je provesti na način da ne čini nerazmjernu štetu sudionicima u projektu te je potrebno obavijestiti sudionike projekta o namjeri dijeljenja rezultata istraživanja kako bi mogli zaštititi svoje pravne interese i obveze povjerljivosti. Potrebno je pripremiti plan aktivnosti diseminacije i ostaviti dovoljno dug rok kako bi sudionici projekta iskazali svoj stav o širenju ili dijeljenju konkretnih informacija.

Otvorena znanost je pristup Europske komisije temeljen na otvorenom suradničkom radu i sustavnom dijeljenju znanja i alata što je moguće ranije i šire u znanstvenom procesu. Posebno u dijelu koji se odnosi na istraživanje i inovacije potrebno je adekvatno upravljanje pravima intelektualnog vlasništva nad rezultatima istraživanja zbog velikih mogućnosti nastajanja intelektualnog vlasništva. Problem nastaje zbog nedostatka svijesti i razumijevanja prava intelektualnog vlasništva, posebno s obzirom na složenost relevantnog pravnog okvira koji ponekad dovodi do lošeg upravljanja intelektualnim vlasništvom i poteškoća istraživača i institucija.

Za potrebe dijeljenja i ponovnog upotrebljavanja podataka Europska komisija razvila je *European Open Science Cloud* (EOSC)⁵⁸, sponu koja povezuje istraživače *European Research Area* (ERA)⁵⁹ u zajedničkim naporima sa svrhom edukacije i dijeljenja podataka.

⁵⁸ Europska komisija, (n. d.), *European Open Science Cloud*. Preuzeto iz: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-2020-2024/our-digital-future/open-science/european-open-science-cloud-eosc_en (19. kolovoza 2023.)

⁵⁹ Europska komisija, (n. d.), *European Research Area*. Preuzeto iz: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-2020-2024/our-digital-future/european-research-area_en (19. kolovoza 2023.)

4.2. SANKCIJE U SLUČAJU NEPOŠTIVANJA INTELJEKTUALNOG VLASNIŠTVA

Pravo intelektualnog vlasništva regulirano je zakonskim i podzakonskim aktima te je istima predviđena i odgovornost za nepridržavanje propisanih pravila. Patenti postoje još od 1700. godine te je do sada razvijen moderan sustav patentne i zakonske zaštite intelektualnog vlasništva.

Provođenje kaznenih mjera za nepoštivanje prava intelektualnog vlasništva predviđeno je člankom 287. stavak 1. Kaznenog zakona⁶⁰ te je propisana kazna zatvora do jedne godine za povredu prava na izum osobi koja neovlašteno podnese prijavu za registraciju patenta, lažno navede izumitelja ili u slučaju činjenja izuma dostupnim javnosti prije njegove zakonite objave. Istim člankom, stavak 2, propisana je i kazna zatvora do tri godine za počinitelja koji izrađuje ili nudi na prodaju proizvod izrađen prema izumu koji je zaštićen odredbama Zakona o patentu.

Za povrede prava moguće je poduzeti mjere kako bi se pravo raspolaganja poštovalo, tužbom je moguće zatražiti utvrđenje povrede prava, prestanak povrede odnosno zabranu povrede prava te podnijeti zahtjev za naknadom štete.

Povreda prava koja pripada kategoriji prekršaja odnosi se na autorska i srodna prava, člankom 296. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima⁶¹, predviđene su novčane kazne 5.000,00 – 50.000,00 kuna. Prema navedenom Zakonu neke od povreda su: objava autorskog djela bez odobrenja autora, otkrivanje sadržaja ili opisa djela javnosti bez odobrenja autora koje je učinjeno prije same objave djela, umnožavanje autorskog djela bez odobrenja autora, skladištenje djela u svrhu distribuiranja, ponovno bez odobrenja autora, itd.

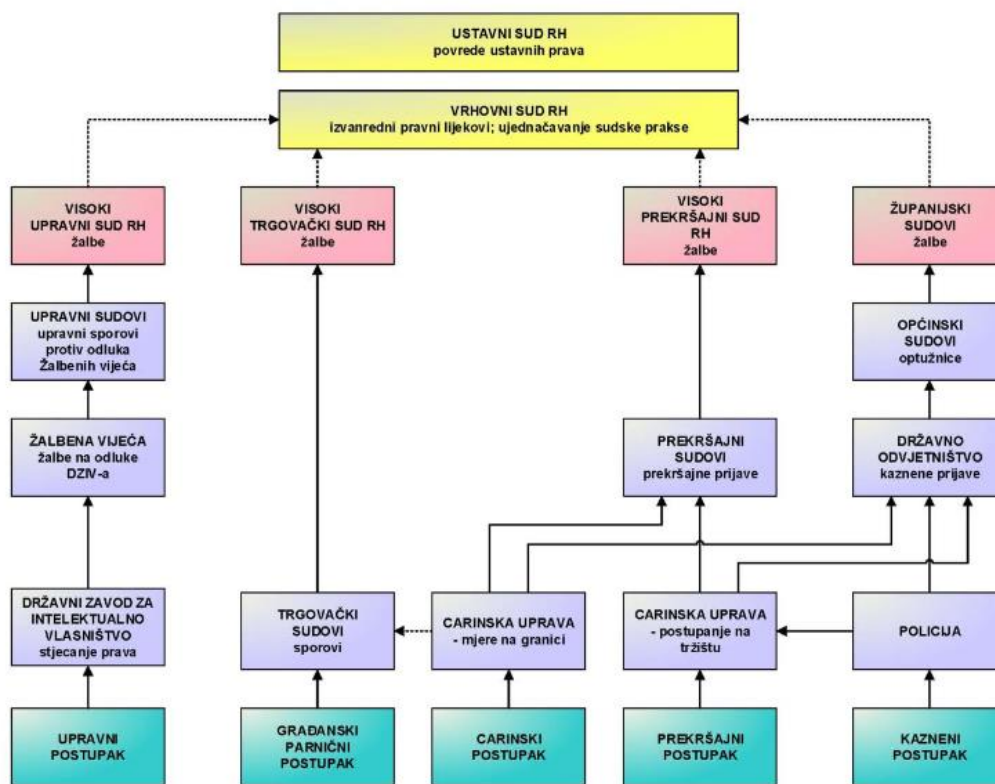
U slučaju povrede poslovne tajne postoji mogućnost pokretanja sudskog postupka pred nadležnim trgovačkim sudom i Visokim trgovačkim sudom Republike Hrvatske.

Na donjoj slici je shematski prikaz sustava provedbe prava intelektualnog vlasništva u Republici Hrvatskoj koji može, kao početna točka, pomoći nositeljima prava intelektualnog vlasništva pri zaštiti prava.

⁶⁰ Narodne novine, (07. studenog 2011.), Kazneni zakon (Narodne novine br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22). Preuzeto iz: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2011_11_125_2498.html (06. srpnja 2023.)

⁶¹ Narodne novine, (14. listopada 2021.) Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima. (Narodne novine 111/21) Preuzeto iz: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_10_111_1941.html (06. srpnja 2023.)

Na slici 5. vidljiv je grafički prikaz sustava provedbe prava intelektualnog vlasništva (IV) u Republici Hrvatskoj.

Slika 5. Shematski prikaz sustava provedbe prava intelektualnog vlasništva⁶²

U slučaju povrede prava iz područja intelektualnog vlasništva, ovisno o području intelektualnog vlasništva i vrsti povrede, moguće je postupiti prema hodogramu kako bi se zatražila zaštita povrijeđenih prava.

⁶² Državni zavod za intelektualno vlasništvo (veljača 2017.), Vodič kroz provedbu prava intelektualnog vlasništva. Preuzeto iz: https://www.dziv.hr/files/File/provedba/Vodic_PPIV.pdf (03. srpnja 2023.)

5. IZAZOVI U FINANCIRANJU ZAŠTITE INTELAKTUALNOG VLASNIŠTVA

Posebna kategorija rizika u vezi s intelektualnim vlasništvom odnosi se na rizik neisplativog financiranja projekta, odnosno faze komercijalizacije projekta. Kako bi smanjili financijski rizik provodi se analiza troškova i koristi (CBA) koju je potrebno provesti kako bi utvrdili da li ideju vrijedi zaštititi. U svakom slučaju potrebno je procijeniti vrijednost intelektualnog vlasništva, što nije uvijek jednostavan zadatak. U svrhu procjene vrijednosti moguće je uzeti: „osnovu troškova, osnovu analogije i osnovu tržišta“ (MZO, 2022:23). Ugovor o komercijalizaciji predstavlja način kako transparentno osigurati zaštitu između svih uključenih strana, isti je potrebno izraditi prije početka faze komercijalizacije projekta. Također, važno je definirati pitanje suvlasništva nad potencijalnim patentom.

Ustupanjem prava intelektualnog vlasništva dodjeljuje se pravo korištenja drugoj pravnoj osobi, poznato kao licenciranje intelektualnog vlasništva. Kako je ranije spomenuto procjena vrijednosti i CBA analiza mogu potencijalnim kupcima licencije pomoći u odluci o ulaganju.

Ustupanje intelektualnog vlasništva provode nositelj prava intelektualnog vlasništva i stjecatelj licencije ugovorom o licenciranju. Ugovorom o licenciranju dogovaraju se pojedinosti oko prijenosa prava s nositelja na stjecatelja prava, s naglaskom na financijski aspekt, odnosno plaćanje dopuštenja korištenja s obzirom na obim ustupanja prava. Čest način plaćanja je ugovaranje određenog postotka u obliku tantijema koji podrazumijevaju dogovoreni postotak prodaje. Također, plaćanje naknade ovisi o nekoliko čimbenika obzirom na činjenicu radi li se o isključivom pravu korištenja jedne osobe ili više njih i na koje geografsko područje se pravo raspolaganja odnosi. Davatelj licencije i dalje zadržava pravo nad intelektualnim vlasništvom. Rizik u pogledu licenciranja odnosi se na vještinu sastavljanja ugovora, u svakom slučaju preporučljivo je angažirati odvjetnika i stručnjaka u području intelektualnog vlasništva, međutim sam nositelj prava treba odrediti ključne klauzule koje ugovor treba sadržavati. Postoji mogućnost prodaje ili prijenosa prava intelektualnog vlasništva. U tom slučaju sva prava intelektualnog vlasništva prenose se na stjecatelja prava.

Izazovi u financiranju zaštite intelektualnog vlasništva možemo jednostavno prikazati usporedbom troškova prijave patenta u razmaku od nekoliko godina. Usporedba troškova biti će napravljena prema realnim ponudama ureda ovlaštenih za obavljanje poslova zaštite intelektualnog vlasništva.

Usluga međunarodne prijave patenta 2016. godine iznosila je 6.476,87 EUR + PDV. Popis usluga uključenih u cijenu: konzalting i uređenje zahtjeva za prijavu patenta, podnošenje i vođenje postupka PCT prijave i usluga prijevoda prijave na engleski jezik (približno 2600 riječi). U navedene troškove uključene su i službene pristojbe, troškovi prosljeđivanja prijave u WIPO i izdavanje Međunarodnog izvješća o pretraživanju (International Search Report).

Godine 2023. cijena usluge prijave patenta penje se na otprilike 13.000,00 – 15.000,00 EUR + PDV za prve 2.5 godine i još toliko za sljedeće 2 godine za Europatent. S obzirom da navedeni iznosi nisu jednostavno dostupni prosječnom čovjeku istraživači se okreću prijavama projekata i na taj način pronalaze rješenje problema. Iako rješavaju problem financija, susreću se s drugim teškoćama koje su ranije opisane u rizicima.

5.1. POTENCIJALNI PROBLEMI S TRAJANJEM FINANCIRANJA PROJEKTA

Iako je naoko financijsko pitanje riješeno te postoji mogućnost financiranja iz sredstava projekta, što kada proces zaštite traje dulje od trajanja projekta?

S obzirom da se radi o složenom procesu provjere koji uključuje provjeru plaćanje naknada, pretraživanje stanja tehnike i donošenje mišljenja o patentabilnosti prijavljenog izuma. Nakon provedenog postupka „prijava patenta se objavljuje U Hrvatskom glasniku intelektualnog vlasništva nakon isteka 18 mjeseci od datuma podnošenja prijave (...) zajedno s izvještajem o pretraživanju.“⁶³ Uz plaćanje dodatne naknade moguće je prijavu objaviti ranije, ali ne prije nego istekne 3 mjeseca od datuma podnošenja prijave. Nakon datuma objave počinje teći rok od 6 mjeseci u kojem je potrebno podnijeti zahtjev za potpunim ispitivanjem prijave i izvršiti plaćanje naknade za taj postupak. U bilo kojem trenutku, ukoliko stranka prijavitelj ne plati predviđenu naknadu troškova, Državni zavod za intelektualno vlasništvo će odbaciti prijavu patenta. „Posebno se ističe da je objavom prijave izum ušao u stanje tehnike te u slučaju odbacivanja prijave, osim u posebnim slučajevima, patentna zaštita predmetnog izuma više neće biti moguća.“⁶⁴

⁶³ Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (21. srpnja 2022.) Prijava patenta. Preuzeto iz: <https://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/patenti/postupak-zastite-patenta/prijava-patenta/> (22. srpnja 2023.)

⁶⁴ Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (21. srpnja 2022.) Prijava patenta. Preuzeto iz: <https://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/patenti/postupak-zastite-patenta/prijava-patenta/> (22. srpnja 2023.)

Pretpostavimo kako su prijavitelju projekta potrebna sredstva kako bi od početne ideje razvio prototipa izuma te da je za isto potrebno nekoliko pokušaja i pogrešaka. Za ovaj proces potrebno je vremena kako bi došao do faze izrade prototipa, te možemo zaključiti kako neće biti u mogućnosti učiniti prijavu patenta na samom početku projekta jer, između ostalog, treba uzeti u obzir i postupak nabave dijelova za izum. Ukoliko projekt traje četiri godine može se pretpostaviti kako će unutar tog razdoblja uspjeti prijaviti patent te time iskoristiti mogućnost priznavanja troška prijave patenta u troškovima projekta. Osim troškova prijave patenta mogući su dodatni troškovi koji se odnose na naknadnu interakciju nakon podnošenja s Europskim patentnim uredom ili drugim uredom je minimalno 150 EUR + PDV po satu + takse. Također, u slučaju patentiranja nastaju i troškovi održavanja patenta koje su propisane u godišnjim intervalima, tijekom dvadeset godina trajanja patentne zaštite.

Do gotovog proizvoda od prototipa ponovno je potreban protek određenog vremena te je u tom razdoblju prijavitelj patenta u nezavidnoj situaciji, najvjerojatnije daleko od faze komercijalizacije. Ovdje postoji mogućnost davanja licence ili prodavanja dijela vlasništva na korištenje izuma, ali zbog financijskih prilika izumitelj možda neće imati priliku raspolagati potpuno ili uopće vlastitim izumom.

5.2. PREGLED STRATEGIJA ZA RJEŠAVANJE FINACIJSKIH IZAZOVA

Bespovratna sredstva Europske unije, kao moguća strategija za rješavanje financijskih izazova patentiranja, već su obrađena na prijašnjim stranicama te ćemo se nadalje posvetiti nekim drugim mogućnostima financiranja.

Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. godine uređena su mnoga pitanja od važnosti za Republiku Hrvatsku, između ostalog i pitanja razvojnih prioriteta iz područja znanosti i istraživanja jačanjem potencijala ulaganjem iz javnih izvora financiranja.

Prema Nacionalnim smjernicama za transfer tehnologije, financiranje transfera tehnologije i znanja je pitanje koje ovisi o ciljevima javne istraživačke organizacije. Postoji nekoliko načina financiranja. Transfer tehnologije i znanja često se sufinancira iz javnih projekata zbog čestih problema s profitabilnosti. Može se poduprijeti vlastitim institucijskim financiranjem ili financiranjem iz prihoda od transfera tehnologije i znanja. „Program Obzor Europa osigurava do 100% sredstava s relativno velikim iznosom sredstava za projekt. Međutim, ovaj program vrlo je konkurentan i stope uspješnosti javnih istraživačkih organizacija iz novih država članica su prilično male. (...) Ostali programi koji nude posebnu podršku za transfer

tehnologije i znanja su primjerice Europski institut za inovacije i tehnologiju.“ (MZO, 2022:40)

Nacionalna strategija potiče partnerstva između znanstvenog i poslovnog sektora kako bi doprinijeli stvaranju inovacija i komercijalizaciji.

Privatni sektor na ovaj način može pomoći u rješavanju financijskih izazova (npr. putem plaćenih partnerstava i sponzorstava).

Poseban način ostvarivanja financijske pomoći je i ekosustav poslovnih anđela ili rizičnog kapitala. U slučaju poslovnih anđela radi se o, najčešće privatnim, investitorima koji iskažu interes za ulaganje u različite projekte. U Europi djeluje Europska mreža poslovnih anđela *European Business Angel Network* – EBAN⁶⁵, dok postoji i Svjetska mreža poslovnih anđela *Global Business Angels Network* - GBAN⁶⁶. Područje interesa poslovnih anđela je ulaganje u inovativne ideje i tvrtke, najčešće start-up ideje.

„Rizični kapital (engl. *private equity*) je oblik vlasničkog ulaganja u poduzeća uz aktivno sudjelovanje u poslovanju subjekta (...),“⁶⁷. Rizični kapital također se koristi u slučaju start-up tvrtki gdje u zamjenu za ulaganje tvrtke ulagači dobiju mogućnost sudjelovanja u poduzetničkim aktivnostima te na taj način uspijevaju podržati tvrtke i savjetodavnom ulogom u svojstvu ograničenog partnerstva. Budući da se najčešće radi o tvrtkama koje su u početnoj fazi životnog vijeka, s malim brojem zaposlenih, možemo pretpostaviti da kako će im forma ograničenog partnerstva pomoći u vođenju tvrtke. Tržište rizičnog kapitala, prema Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak (HBOR), u Hrvatskoj se razvija već 15 godina te postaje alternativa klasičnim izvorima financiranja poduzeća, koje je još puno manje iskorišteno nego u drugim zemljama.

⁶⁵ *European Business Angel Network*, (n. d.). Preuzeto iz: <https://www.eban.org/> (19. kolovoza 2023.)

⁶⁶ *Global Business Angels Network*, (n. d.). Preuzeto iz: <https://www.bannederland.nl/internationaal/global-business-angels-network-gban/> (19. kolovoza 2023.)

⁶⁷ Hrvatska banka za obnovu i razvitak, (n. d.) Fondovi rizičnog kapitala. Preuzeto iz: <https://www.hbor.hr/tema/fondovi-rizicnog-kapitala/> (01. kolovoza 2023.)

6. STUDIJA SLUČAJA

Studija slučaja odnosi se na istraživački projekt Instituta za medicinska istraživanja i medicinu rada Zagreb (IMI)⁶⁸ kao prijaviteljem: IPPSO – „Integrirani hardversko-softverski sustav za praćenje mikrolokacijskih parametara stanja okoliša“⁶⁹ koji je Institut proveo u partnerstvu s tvrtkom partnerom: Ericsson Nikola Tesla d.d. Zagreb⁷⁰. Uz pomoć sredstava projekta opremljeni su laboratoriji najsuvremenijom istraživačkom mjernom opremom za istraživanje elektromagnetskih polja. Primjer izrade i podnošenja PCT prijave za izume unutar projektne prijave biti će obrađen na stvarnom primjeru poziva oznake RC.2.2.08-0027, službenog naziva „Jačanje kapaciteta za istraživanja, razvoj i inovacije“.

Sporazumom o partnerstvu između Instituta kao partnera - prijavitelja projekta i tvrtke Ericsson Nikola Tesla d.d. Zagreb kao partnera uređena su pitanja suradnje na projektu te pitanje prava intelektualnog vlasništva. Utvrđeno je znanje kojim raspolažu strane navedenog sporazuma (*background*), te je jasno odijeljeno koja strana ugovora polaže pravo na pojedino područje intelektualnog vlasništva, u skladu s planiranim i dodijeljenim aktivnostima partnera na projektu. Svrha poziva na dostavu projektnih prijedloga bilo je prijenos znanja i tehnologije te suradnja javnog i privatnog sektora. Također, sporazumom su određena i ograničenja prava korištenja intelektualnog vlasništva na način da traje samo za vrijeme trajanja projekta, može biti korištena samo u nekomercijalne svrhe, a radi postizanja cilja projekta.

Sporazumom je riješeno i pitanje povjerljivih informacija, odnosno podataka o istraživačkom i razvojnom radu te drugim podacima označenim oznakom tajnosti, bez obzira na način priopćavanja. Također, partneri jamče i pravo pristupa svim informacijama potrebnim za napredak projekta i ostvarivanje rezultata kao i korištenje ostvarenih rezultata.

Tijekom trajanja projekta i u razdoblju od deset godina od njegovog prestanka sporazumne strane strogo će čuvati tajnost vlastitih povjerljivih informacija i povjerljivih informacija partnera i partnera-prijavitelja projekta koje su im bile dostupne i koje su saznale tijekom trajanja projekta. Povjerljive informacije neće priopćiti ili na drugi način učiniti dostupnima trećoj osobi bez prethodne pisane suglasnosti druge strane sporazuma.

⁶⁸ Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada Zagreb. Preuzeto iz: <https://www.imi.hr/hr/> (19. kolovoza 2023.)

⁶⁹ IML (n. d.) IPPSO – Integrirani hardversko-softverski sustav za praćenje mikrolokacijskih parametara stanja okoliša. Preuzeto iz: <https://ippso.imi.hr/> (23. srpnja 2023.)

⁷⁰ Ericsson Nikola Tesla d.d. Zagreb. Preuzeto iz: <https://www.ericsson.hr/> (19. kolovoza 2023.)

Vlasništvo i pravo upravljanja patentima koji su predmet ove studije slučaja zadržava isključivo prijavitelj kao korisnička institucija budući su ideje za izume potekle iz Instituta. Za potrebe prijave i uređenja zahtjeva za prijavu patenta osobni dozimetar i elektronska platforma angažirana je tvrtka registrirani zastupnik kod Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske, te su ponudom predviđeni troškovi navedeni u dijelu rada *Izazovi u financiranju zaštite intelektualnog vlasništva*.

Financijskim planom prilikom prijave projekta u kategoriji ostalih troškova kao prihvatljivi trošak prijavljeno je plaćanje usluge patentnih prijava. Ukupni iznos s PDV-om u kunama za gore navedeni postupak patentne prijave 2016. godine iznosio je 48.800,00 kn (6.476,87 EUR) + PDV. U dijelu o financijskom aspektu zaštite intelektualnog vlasništva, u ovom slučaju patenta, prikazan je osvrt i usporedba cijena postupka patentne prijave u odnosu na sadašnju cijenu postupka.

Pitanje pružanja usluge izrade i podnošenja *Patent Cooperation Treaty* (PCT) prijave za izum osobni dozimetar riješeno je ugovorom s tvrtkom angažiranom za provedbu postupka prijave patenta.

Moguće je zaključiti kako je pitanje intelektualnog vlasništva kvalitetno riješeno Sporazumom te se može smatrati dobrim primjerom uređivanja prava partner na projektu. Međutim, u praksi je zaključak drugačiji nego u gore navedenoj teoriji. Navedeno je kako je prijavitelj nositelj prava intelektualnog vlasništva jer su ideje potekle iz Instituta, međutim ideje su razrađene na M2M⁷¹ platformi čiji je vlasnik tvrtka partner, a partner – prijavitelj odlučio je nakon završetka projekta prodati pravo korištenja platforme te više nije bilo moguće do kraja provesti postupak patentiranja.

6.1. STATISTIKA INDUSTRIJSKOG VLASNIŠTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Prema istraživanju objavljenom na stranicama Mreža tvrtke Bug d.o.o. Zagreb navedeno je: „Prema broju prijava, Hrvatska je zabilježila rast od 17,3% u broju podnesenih prijava (27 prijava u odnosu na 23 prijave u 2020. godini), što ju svrstava na 26. mjesto od 27 zemalja

⁷¹ *TechTarget*, (n. d.), *Machine-to-machine* (M2M). Preuzeto iz: <https://www.techtarget.com/iotagenda/definition/machine-to-machine-M2M> (19. kolovoza 2023.)

članica Europske Unije. Po broju Europskih prijava Hrvatska je na 32. mjestu između 38 članica EPO-a⁷².

Možemo zaključiti kako statistički podaci ne idu u korist Republike Hrvatske koja se u odnosu na broj prijava na milijun stanovnika nalazi na 41. mjestu među najboljih 50 zemalja po broju zaprimljenih prijava u 2021. godini.

Na slici 6. detaljnije će biti prikazani statistički podaci vezani za zahtjeve stjecanja industrijskog vlasništva u Republici Hrvatskoj.⁷³

ZAHTJEVI ZA STJECANJE INDUSTRIJSKOG VLASNIŠTVA PRI DRŽAVNOM ZAVODU ZA INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO			
Stanje 3. srpnja 2023. god.			
	1.1.1992.- 31.12.2022.	1.1.2023.- 30.6.2023.	1.1.1992.- 30.6.2023.
ŽIGOVI			
Domaći	35.806	553	36.359
Strani	26.077	89	26.166
Ukupno	61.883	642	62.525
PATENTI			
Domaći	8.515	56	8.571
Strani	8.907	3	8.910
Ukupno	17.422	59	17.481
UPORABNI MODELI			
Domaći	64	9	73
Strani	14	0	14
Ukupno	78	9	87
INDUSTRIJSKI DIZAJN			
Domaći	5.829	70	5.899
Strani	1.073	1	1.074
Ukupno	6.902	71	6.973
SVEUKUPNO	86.285	781	87.066

Slika 6. Zahtjevi za stjecanje industrijskog vlasništva⁷⁴

Na slici 6. je vidljivo je kako je najveći broj zahtjeva za stjecanje prava industrijskog vlasništva podnesen za registraciju žigova 62.525, slijede zahtjevi za patentiranje 17.481, za industrijski dizajn zahtjev je predalo 6.973, a najmanji broj od 87 zahtjeva odnosi se na uporabni model. Postoji mogućnost kako je nizak broj zahtjeva za stjecanje prava na izum putem uporabnog modela zbog neupućenosti građana kako postoji i ta mogućnost.

⁷² Mreža - Bug, (25. travnja 2022.) Prema broju patenata hrvatska predzadnja u EU. Preuzeto iz: <https://mreza.bug.hr/prema-broju-patenata-hrvatska-predzadnja-u-eu/> (05. srpnja 2023.)

⁷³ Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (03. srpnja 2023.), Zahtjevi za stjecanje industrijskog vlasništva pri Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo. Preuzeto iz: <https://www.dziv.hr/hr/o-zavodu/statistika-ind-vlasnistva/> (06. srpnja 2023.)

⁷⁴ Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (03. srpnja 2023.), Zahtjevi za stjecanje industrijskog vlasništva pri Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo. Preuzeto iz: <https://www.dziv.hr/hr/o-zavodu/statistika-ind-vlasnistva/> (06. srpnja 2023.)

Na slici 7. detaljnije će biti prikazani statistički podaci industrijskog vlasništva u važenju u Republici Hrvatskoj.⁷⁵

INDUSTRIJSKO VLASNIŠTVO U VAŽENJU U REPUBLICI HRVATSKOJ			
Stanje 3. srpnja 2023. god.			
	Domaći	Strani	Ukupno
Žigovi	14.721	11.083	25.804
	Prema Madridskom ugovoru		67.372
	Ukupno žigovi		93.176
Patenti	76	12.558	12.634
Konsenzualni patenti	227	11	238
	Ukupno patenti		12.872
Uporabni modeli	34	13	47
Industrijski dizajn	974	161	1.135
	Prema Haškom sporazumu		1.834
	Ukupno industrijski dizajn		2.969
SVEUKUPNO			109.064

Slika 7. Industrijsko vlasništvo u važenju u Republici Hrvatskoj⁷⁶

Na slici 7. je vidljivo kako je najviše registracija ostvareno u području registracije žigova 93.176, slijede patenti s 12.872 važećih registracija, industrijski dizajn s 2.969 te uporabni modeli s ukupno 47 važećih registracija. Zanimljivo je kako, iako zakonski ne postoje od 2020. godine, postoji još 238 važećih konsenzualnih patenata. Konsenzualni patenti više ne postoje u smislu mogućnosti podnošenja zahtjeva za registracijom, ali svi konsenzualni patenti su važeći sve do isteka 10 godina ukupnog trajanja te vrste patenta.

Iz gore navedenih slika zaključujemo kako je nužno napraviti iskorak prema omogućavanju i poticanju zaštite intelektualnog vlasništva u Republici Hrvatskoj. Isti zaključak je donesen na razini Europske unije, ali i Republike Hrvatske što je vidljivo iz aktualnih poziva na dostavu projektnih prijedloga. Ministarstvo znanosti i obrazovanja, kao nadležno tijelo nekoliko poziva na dodjelu bespovratnih sredstava Nacionalnog plana oporavka i otpornosti, dobrim dijelom se fokusira na istraživanje i inovativne tehnologije. Pozivi na dostavu projektnih prijedloga za znanstvena istraživanja, transfer tehnologije i podrške uredima za transfer tehnologije aktualni su do kraja 2023. godine.

⁷⁵ Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (03. srpnja 2023.), Zahtjevi za stjecanje industrijskog vlasništva pri Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo. Preuzeto iz: <https://www.dziv.hr/hr/o-zavodu/statistika-ind-vlasnistva/> (06. srpnja 2023.)

⁷⁶ Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (03. srpnja 2023.), Zahtjevi za stjecanje industrijskog vlasništva pri Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo. Preuzeto iz: <https://www.dziv.hr/hr/o-zavodu/statistika-ind-vlasnistva/> (06. srpnja 2023.)

Vidljivo je kako postoji državni interes, kao i interes Europske unije kroz *NextGenerationEU*⁷⁷ plan kojem je cilj put prema oporavku kroz nove prilike. Planom je predviđeno više ciljeva i tema za koje su predviđena bespovratna sredstva, neke od njih su: čista energija, podrška malim i srednjim poduzećima, antikorupcijska politika, vladavina prava, istraživanje i razvoj, jednakost, obrazovanje odraslih, povezanost te energetska učinkovitost zgrada. Prilike su prisutne, potrebno je posvetiti se izradi projektnih prijedloga, dobro se pripremiti te pokušati izbjeći zamke koje će biti navedene u ovom diplomskom radu.

⁷⁷ NextGenerationEU- plan ima pet glavnih ciljeva: „Make it Green, Make It Digital, Make it Healthy, Make it Strong, Make it Equal“ https://next-generation-eu.europa.eu/index_en#make-it-green

7. ZAKLJUČAK

Pregledom dostupne literature možemo zaključiti kako se u zaštiti intelektualnog vlasništva radi o složenoj problematici koja je u pravnom smislu složena sama po sebi. Dodamo li u već složenu proceduru i složene postupke financiranja projekata iz sredstava Europske unije dobiti ćemo iznimno osjetljivo područje koje se dodatno komplicira uvođenjem partnera na projektu, odnosno osnivanjem konzorcija. U mnogim projektnim pozivima uvjet za prihvatljivost prijavitelja je osnivanje konzorcija budući da se radi o znanstvenim projektima u kojima je cilj dijeljenje znanja. Dijeljenje znanja može biti zahtjevno budući da u ovom primjeru uključuje više strana u projekt, a sudjelovanje na projektu znanstvenog istraživanja podrazumijeva suradnju i dijeljenje informacija u svrhu napretka tehnologije. Cilj znanstvenog istraživanja je razvoj novih znanja i tehnologija, znanstvenici se nalaze u ulozi istraživača, ali često i u ulozi projektnih menadžera. Krivac tome je nedovoljna razvijenost mreže znanja o intelektualnom vlasništvu te manjak stručnjaka u tome području.

Znanstvenici se kroz prijavu projekta suočavaju s izazovom razvoja tehnologije, ali također i s financijskim, poslovnim, administrativnim i raznim drugim izazovima koji ne pripadaju u sferu rada istraživača. Sve predviđene produkte potrebno je isporučiti probijajući se kroz administrativne prepreke, rokove i dugotrajne postupke koji iziskuju znatna financijska sredstva, a koja nisu dostupna prosječnom čovjeku.

Cilj je svima uključenima kroz složeni proces prijave intelektualnog vlasništva uspjeti u naumu patentiranja te na taj način, uz napredak društva u cjelini, osigurati i financijske benefite instituciji u kojoj su zaposleni. Postoje primjeri dobre prakse koji su reguliranje prava intelektualnog vlasništva doveli do zavidne razine, te su pripremili put reguliranju prava i obveza unutar projekata. Čak i u slučaju da postupak patentiranja izuma ne završi na željeni način, postoji mogućnost eksploatacije u vidu nastavka projekta, mogućeg razvoja izuma do nove razine ili pronalaženje novog smjera i nove ideje.

Prijedlog rješavanja dijela problema, kompetentnosti zaposlenika uključenih u administrativne poslove prijave projekata, je edukacija ljudskih resursa kako bi se istraživači mogli posvetiti istraživačkim aktivnostima. Na tržištu postoje razne edukacije iz područja prijave projekata i intelektualnog vlasništva koje mogu pomoći podizanju kompetencija na višu razinu. U slučaju da u tvrtci ili instituciji ne postoji formiran ured zadužen za poslove prijave projekata i zaštite intelektualnog vlasništva, unutar pojedinih poziva na dostavu projektnih prijedloga često je moguće pronaći mogućnost financiranja vanjskih stručnjaka. Neki od

izazova, kao na primjer postupak zaštite izuma patentom, najčešće ne ulaze u kategoriju rješivih unutar poslovnog subjekta koji se nalazi u ulozi prijavitelja. U slučaju da se prijavitelj odluči za angažiranje vanjskih stručnjaka preporučljivo je da unutar tvrtke ili institucije postoji barem jedan zaposlenik koji raspolaže osnovnim znanjima iz navedenog područja radi lakše komunikacije i rasterećenja istraživača.

Financijski, poslovni i tehnološki izazovi kao što su analiza troškova i koristi (CBA) i definiranje tehnološke spremnosti inovacija (TRL) također bi mogli zahtijevati pomoć vanjskog stručnjaka kako bi što bolje bila utvrđena isplativost izuma. Problemi financiranja zaštite intelektualnog vlasništva ovise o velikom broju varijabli, prvenstveno o trajanju projekta i vremenu potrebnom za registraciju izuma. Budući da je proces odobravanja odnosno registracije patenta opsežan posao možemo predvidjeti kako će isti trajati nekoliko godina. Isto je vidljivo i na ranije prikazanom primjeru gdje se radi o nepotpunom ispitivanju izuma (konsenzualni patent ili uporabni model), a ipak je registracija trajala 2 godine i 8 mjeseci. Rješenje izazova financiranja je, uz standardnu metodu financiranja europskim sredstvima, moguće pronaći i u financiranju poslovnih anđela, rizičnog kapitala i u licenciranju intelektualnog vlasništva.

Većina izazova u projektnom procesu rješiva je na samom početku uz pomoć smjernica, pravilnika, ugovora o raspolaganju intelektualnim vlasništvom i ugovorom o povjerljivosti podataka, te dogovora uključenih strana. Kvalitetna regulativa može pomoći smanjiti mogućnost propuštanja prilike za podnošenjem prijave za zaštitu intelektualnog vlasništva, ali također treba obratiti pažnju kako bi isti proces mogao biti završen, a izum patentiran.

8. IZJAVA

Izjava o autorstvu završnog rada i akademskoj čestitosti

Ime i prezime studentice: Silvija Kobešćak

Matični broj studentice: 2444007296

Naslov rada: Izazovi prijave projekta u kontekstu intelektualnog vlasništva s primjerom

Pod punom odgovornošću potvrđujem da je ovo moj autorski rad čiji niti jedan dio nije nastao kopiranjem ili plagiranjem tuđeg sadržaja. Prilikom izrade rada koristila sam tuđe materijale navedene u popisu literature, ali nisam kopirala niti jedan njihov dio, osim citata za koje sam navela autora i izvor te ih jasno označila znakovima navodnika. U slučaju da se u bilo kojem trenutku dokaže suprotno, spremna sam snositi sve posljedice uključivo i poništenje javne isprave stečene dijelom i na temelju ovoga rada.

Potvrđujem da je elektronička verzija rada identična onoj tiskanoj te da je to verzija rada koju je odobrio mentor.

Datum

Potpis studentice

POPIS POKRATA

CBA – Analiza troškova i koristi (*Cost Benefit Analysis*)

CC - *Creative Commons*

DMP – Plan upravljanja podacima (*Data Management Plan*)

DZIV – Državni zavod za intelektualno vlasništvo

EARMA – *European Association of Research Managers and Administrators*

EISMEA – Izvršna agencija za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove (*European Innovation Council and SMEs Executive Agency*)

EOSC - *European Open Science Cloud*

EPO – Europski patentni ured (*European Patent Office*)

EIP – Europski istraživački prostor (ERA - *European Research Area*)

EUIPO – Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo (*European Union Intellectual Property Office*)

FAIR – *Findable, Accessible, Interoperable, Reusable*

HBOR – Hrvatska banka za obnovu i razvitak

HE - Obzor Europa (*Horizon Europe*)

H2020 – Obzor 2020 (*Horizon 2020*)

INCENTIV - Informacijski centar za intelektualno vlasništvo

IoT – *Internet of Things*

IP HELPDESK - *The European Intellectual Property Helpdesk*

IV – Intelektualno vlasništvo (IP – *Intellectual property*)

NDA – Ugovor o povjerljivosti (*Non-Disclosure Agreement*)

PAT. PEND/ PAT. PENDING – Patent u tijeku (*Patent pending*)

PCT – Međunarodna prijava patenta (*Patent Cooperation Treaty*)

RDM – Upravljanje istraživačkim podacima (*Research Data Management*)

RMA – Znanstveni menadžeri (*Research Manager and Administration*)

TRL – Razina tehnološke spremnosti (*Technology Readiness Level*)

UTT – Ured za transfer tehnologije

WIPO – Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo (*World Intellectual Property Organization*)

9. POPIS LITERATURE

9.1. KNJIGE I RADOVI

1. Divjak, B., Spahić, A., Brodar, K., Stapić, Z., Orehovački, T., Mundar, D., Lovrenčić, S. (2009.) *Projekti u znanosti i razvoju Europski programi*, Varaždin: TIVA Tiskara Varaždin
2. Hauc, A., (2007.) *Projektni menadžment i projektno poslovanje*, Zagreb, M.E.P. Consult, Visoka škola za poslovanje i upravljanje Baltazar Adama Krčelić, Zaprešić
3. Katulić T., (2006.) *Uvod u zaštitu intelektualnog vlasništva u Republici Hrvatskoj*, Zagreb: CARNet
4. Mučnjak, D., (2011.) *Creative commons: kreativan oblik zaštite autorskih prava*, Vjesnik bibliotekara Hrvatske 54, 4.
5. Negruta, M., Naftanaila, I., (2011.) *Project Management and Intellectual Property*, Review of International Comparative Management, Faculty of Management, Academy of Economic Studies, Bucharest, Romania Volume 12, Issue 4.
6. Omazić, M.A., Baljkas, S., (2005.) *Projektni menadžment*, Zagreb, Sinergija nakladništvo d.o.o.
7. Rumboldt Z., (2014.) *Što je to plagijat u znanosti*, Zagreb: Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada, Arhiv za higijenu rada i toksikologiju, Vol. 65.
8. Sveučilište u Zagrebu, (2015.) *Upravljanje intelektualnim vlasništvom na sveučilištu*
9. Kazneni zakon (Narodne novine 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22)
10. Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (Narodne novine 13/2021)
11. Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima (Narodne novine 111/21)
12. Zakon o patentu (Narodne novine 16/20)
13. Zakon o radu (Narodne novine 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 64/23)
14. Zakon o zaštiti neobjavljenih informacija s tržišnom vrijednosti (Narodne novine 30/18)

15. Zakon o zaštiti tajnosti podataka (Narodne novine 108/96)

9.2. INTERNETSKI IZVORI

1. Mreža - Bug, (25. travnja 2022.) Prema broju patenata hrvatska predzadnja u EU. Preuzeto iz: <https://mreza.bug.hr/prema-broju-patenata-hrvatska-predzadnja-u-eu/> (05. srpnja 2023.)
2. Calluro, (15. rujna 2021.) Razine tehnološke spremnosti. Preuzeto iz: <https://www.calluro.hr/sto-su-razine-tehnoloske-spremnosti-trl-i-zasto-su-bitne-u-istrazivacko--razvojnim-projektima.aspx> (22. srpnja 2023.)
3. *Creative Commons*, (n. d.) Preuzeto iz: <https://creativecommons.org/> (18. kolovoza 2023.)
4. Europski parlament, (svibanj 2023.) Intelektualno, industrijsko i trgovačko vlasništvo. Preuzeto iz: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/36/intelektualno-industrijsko-i-trgovacko-vlasnistvo> (06. kolovoza 2023.)
5. Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (21. ožujka 2022.) Najčešći oblici zaštite industrijskog vlasništva. Preuzeto iz: <https://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/o-intelektualnom-vlasnistvu/oblici/> (02. kolovoza 2023.)
6. Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (2021.) Objava patenta. Preuzeto iz: <https://it-app.dziv.hr/Pretrage/hr/p/Detaljno.aspx/PK20190497> (19. kolovoza 2023.)
7. Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (26. travnja 2023.), Patentni zastupnici. Preuzeto iz: <https://dziv.hr/hr/zastupanje/zastupnici-upisani-u-registar/patentni-zastupnici/> (26. srpnja 2023.)
8. Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (21. srpnja 2022.), Prijava patenta. Preuzeto iz: <https://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/patenti/postupak-zastite-patenta/prijava-patenta/> (22. srpnja 2023.)
9. Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (n. d.), Primjer prijave patenta. Preuzeto iz: https://it-app.dziv.hr/Slike/Pat_dok/A_opis/20190497_A2.pdf (08. srpnja 2023.)
10. Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (21. ožujka 2022.), Što je Državni zavod za intelektualno vlasništvo? Preuzeto iz: <https://www.dziv.hr/hr/o-zavodu/dziv/> (18. kolovoza 2023.)

11. Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (21. ožujka 2022.), Što je patent?. Preuzeto iz: <https://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/patenti/sto-je-patent/> (08. srpnja 2023.)
12. Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (21. ožujka 2022.), Što sadržava prijava patenta. Preuzeto iz: <https://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/patenti/prije-podnosenja-prijave/sto-sadrzava-prijava-patenta/> (27. srpnja 2023.)
13. Državni zavod za intelektualno vlasništvo (veljača 2017.), Vodič kroz provedbu prava intelektualnog vlasništva. Preuzeto iz: https://www.dziv.hr/files/File/provedba/Vodic_PPIV.pdf (03. srpnja 2023.)
14. Državni zavod za intelektualno vlasništvo, (3. srpnja 2023.), Zahtjevi za stjecanje industrijskog vlasništva pri Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo. Preuzeto iz: <https://www.dziv.hr/hr/o-zavodu/statistika-ind-vlasnistva/> (06. srpnja 2023.)
15. Državni zavod za statistiku, (24. ožujka 2023.) Patenti u 2022. Preuzeto iz: <https://podaci.dzs.hr/2023/hr/58335> (28. lipnja 2023.)
16. *European Business Angel Network*, (n. d.). Preuzeto iz: <https://www.eban.org/> (19. kolovoza 2023.)
17. *Elsevier*, (n. d.), *What is Journal Impact Factor*. Preuzeto iz: <https://scientific-publishing.webshop.elsevier.com/research-process/what-journal-impact-factor/> (06. kolovoza 2023.)
18. *Enspire*, (n. d.) Plan upravljanja podacima. Preuzeto iz: <https://enspire.science/data-management-plan-in-horizon-europe/> (16. srpnja 2023.)
19. Ericsson Nikola Tesla d.d. Zagreb. Preuzeto iz: <https://www.ericsson.hr/> (19. kolovoza 2023.)
20. Europska komisija, (n. d.), *European Open Science Cloud*. Preuzeto iz: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-2020-2024/our-digital-future/open-science/european-open-science-cloud-eosc_en (19. kolovoza 2023.)
21. Europska komisija, (n. d.), *European Research Area*. Preuzeto iz: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-2020-2024/our-digital-future/european-research-area_en (19. kolovoza 2023.)

22. Europska komisija, (n. d.) *Horizon – Widera 2021-01-20*. Preuzeto iz: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/horizon-widera-2021-era-01-20> (01. kolovoza 2023.)
23. Europska komisija, (n. d.) *Horizon – Widera 2024-01-07*. Preuzeto iz: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/horizon-widera-2024-era-01-07;callCode=HORIZON-WIDERA-2024-ERA-01> (05. srpnja 2023.)
24. Europska komisija, (24. ožujka 2023.) *Horizon Europe Proposal Evaluation*. Preuzeto iz: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/experts/standard-briefing-slides-for-experts_he_en.pdf (06. kolovoza 2023.)
25. *European Innovation Council and SMEs Executive Agency*, (n. d.) Europsko vijeće za inovacije i izvršna agencija za mala i srednja poduzeća. Preuzeto iz: https://eisma.ec.europa.eu/index_en (19. kolovoza 2023.)
26. *European Patent Office*, (n. d.), Europski patentni ured. Preuzeto iz: <https://www.epo.org/> (19. kolovoza 2023.)
27. *European Union Intellectual Property Office*, (n. d.) Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo. Preuzeto iz: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-union-intellectual-property-office-euipo_en (19. kolovoza 2023.)
28. Europska unija, (n. d.), *NextGenerationEU*. Preuzeto iz: https://next-generation-eu.europa.eu/index_en#make-it-green (04. kolovoza 2023.)
29. Europski revizorski sud, Europska unija (2022.) Tematsko izvješće. Preuzeto iz: <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/security-5g-networks-03-2022/hr/index.html> (24. srpnja 2023.)
30. Europsko vijeće, (n. d.), Europski istraživački prostor. Preuzeto iz: <https://www.consilium.europa.eu/hr/policies/european-research-area/> (19. kolovoza 2023.)
31. *Global Business Angels Network*, (n. d.). Preuzeto iz: <https://www.bannederland.nl/internationaal/global-business-angels-network-gban/> (19. kolovoza 2023.)

32. GOV.UK, (n. d.). *Patent your invention*. Preuzeto iz: <https://www.gov.uk/patent-your-invention> (16. srpnja 2023.)
33. Hamag-bicro, (travanj 2019.) Priručnik za operativne postupke programa provjere inovativnog koncepta. Preuzeto iz: <https://www.hgk.hr/documents/prirucnik-poc8-v15cfe0871e1a1f.pdf> (01. kolovoza 2023.)
34. HOK, (n. d.) Poziv na podnošenje prijedloga br. GR/001/23. Preuzeto iz: <https://www.hok.hr/sites/default/files/article-docs/2023-03/Smjernice%20za%20podnositelje%20prijave.pdf> (27. srpnja 2023.)
35. Hrvatska banka za obnovu i razvitak, (n. d.) Fondovi rizičnog kapitala. Preuzeto iz: <https://www.hbor.hr/tema/fondovi-rizicnog-kapitala/> (1. kolovoza 2023.)
36. Hrvatska zaklada za znanost, (07. srpnja 2014.) Pravilnik o upravljanju rezultatima znanstvenih projekata koji su prikladni za zaštitu pravima intelektualnog vlasništva. Preuzeto iz: <https://hrzz.hr/wp-content/uploads/2019/11/Pravilnik-o-upravljanju-rezultatima-znanstvenih-projekata.pdf> (05. srpnja 2023.)
37. IMI, (n. d.) IPPSO – Integrirani hardversko-softverski sustav za praćenje mikrolokacijskih parametara stanja okoliša. Preuzeto iz: <https://ippso.imi.hr/> (23. srpnja 2023.)
38. Informacijski centar za intelektualno vlasništvo – INCENTIV, (n. d.) Preuzeto iz: <https://gov.hr/hr/informacijski-centar-za-intelektualno-vlasnistvo-incentiv/1454> (19. kolovoza 2023.)
39. Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada Zagreb. Preuzeto iz: <https://www.imi.hr/hr/> (19. kolovoza 2023.)
40. Ministarstvo znanosti i obrazovanja, (2. siječnja 2023) Nacionalne smjernice za transfer tehnologije i znanja. Preuzeto iz: <https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Znanost/TransferTehnologije/Nacionalne-smjernice-za-razvoj-tehnologije.pdf> (06. srpnja 2023.)
41. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, (n. d.), Obzor 2020. Preuzeto iz: <https://razvoj.gov.hr/djelokrug-1939/eu-fondovi/programi-unije-373/programi-unije-2014-2020/obzor-2020/2978> (06. srpnja 2023.)
42. Ministarstvo znanosti i obrazovanja i AMPEU, (2020), Obzor Europa. Preuzeto iz: <https://www.obzoreuropa.hr/> (06. srpnja 2023.)

43. Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2023.) Poziv „Razvojne istraživačke potpore“ (referentni broj: NPOO.C3.2.R2-II.06). Preuzeto iz: <https://mzo.gov.hr/istaknute-teme/eu-fondovi/nacionalni-plan-oporavka-i-otpornosti/poziv-razvojne-istrazivacke-potpore-referentni-broj-npoo-c3-2-r2-i1-06/5264> (06. kolovoza 2023.)
44. Ministarstvo znanosti i obrazovanja (n. d.) Transfer tehnologije. Preuzeto iz: <https://mzo.gov.hr/istaknute-teme/znanost/transfer-tehnologije/122> (27. srpnja 2023.)
45. Narodne novine, (7. studenog 2011.), Kazneni zakon (Narodne novine br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22). Preuzeto iz: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2011_11_125_2498.html (06. srpnja 2023.)
46. Narodne novine, (11. veljače 2021.), Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (Narodne novine 13/2021). Preuzeto iz: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_02_13_230.html (06. srpnja 2023.)
47. Narodne novine, (14. listopada 2021.) Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima. (Narodne novine 111/21) Preuzeto iz: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_10_111_1941.html (06. srpnja 2023.)
48. Narodne novine, (12. veljače 2020.) Zakon o patentu (Narodne novine 16/20). Preuzeto iz: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_02_16_328.html (06. srpnja 2023.)
49. Narodne novine, (30. srpnja 2014), Zakon o radu (Narodne novine br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 64/23). Preuzeto iz: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_07_93_1872.html (08. srpnja 2023.)
50. Narodne novine, (30. ožujka 2018.) Zakon o zaštiti neobjavljenih informacija s tržišnom vrijednosti (Narodne novine br. 30/18) Preuzeto iz: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_03_30_605.html (19. kolovoza 2023.)
51. Narodne novine, (23. prosinca 1996.) Zakon o zaštiti tajnosti podataka (Narodne novine br. 108/96). Preuzeto iz: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1996_12_108_2091.html (19. kolovoza 2023.)
52. Obzor Europa (2020.), Hrvatski portal okvirnog programa EU za istraživanje i inovacije. Preuzeto iz: <https://www.obzoreuropa.hr/> (06. kolovoza 2023.)

53. *Openaire*, (n. d.) Upravljanje podacima istraživanja. Preuzeto iz: <https://www.openaire.eu/how-to-comply-with-horizon-europe-mandate-for-rdm> (16. srpnja 2023.)
54. Patent projekt d.o.o., (n. d.) Preuzeto iz: <https://patent-projekt.hr/> (19. kolovoza 2023.)
55. Službeni list Europske unije, (22. lipnja 2021.) Direktiva 2011/29/EZ. Preuzeto iz: [ur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001L0029&from=PL](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001L0029&from=PL) (18. kolovoza 2023.)
56. Službeni list Europske unije, (17. svibnja 2019.) Direktiva 2019/789. Preuzeto iz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:32019L0789> (18. kolovoza 2023.)
57. Službeni list Europske unije, (17. svibnja 2019.) Direktiva 2019/790. Preuzeto iz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:32019L0790> (18. kolovoza 2023.)
58. Službeni list Europske unije, (2016.) Ugovor o funkcioniranju Europske unije. Preuzeto iz: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9e8d52e1-2c70-11e6-b497-01aa75ed71a1.0011.01/DOC_3&format=PDF (18. kolovoza 2023.)
59. Sveučilište u Zagrebu, (2015) Upravljanje intelektualnim vlasništvom na sveučilištu. Preuzeto iz: https://www.grad.unizg.hr/_download/repository/Pravilnik_o_upravljanju_intelektualnim_vlasnistvom_na_Sveucilistu_u_Zagrebu.pdf (05. srpnja 2023.)
60. *TechTarget*, (n. d.), *Machine-to-machine* (M2M). Preuzeto iz: <https://www.techtarget.com/iotagenda/definition/machine-to-machine-M2M> (19. kolovoza 2023.)
61. *The European IP Helpdesk*, (2019.) *IP management for Horizon 2020. projects*. Preuzeto iz: https://intellectual-property-helpdesk.ec.europa.eu/system/files/2021-02/EU-IPR-Guide-to-IP-in-Horizon-2020-EN%20%282%29_0.pdf (06. srpnja 2023.)
62. *The European IP Helpdesk*, (2022.) *Your Guide to Intellectual Property Management in Horizon Europe*. Preuzeto iz: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/43e0204c-6ed3-11ed-9887-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-276235204> (06. srpnja 2023.)

63. *World Intellectual Property Organization*, (n. d.), Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo. Preuzeto iz: <https://www.wipo.int/portal/en/index.html> (19. kolovoza 2023.)

10. POPIS SLIKA

Slika 1.	<i>Horizon Europe Proposal Evaluation – Impact</i>	10
Slika 2.	Primjer prijave patenta	15
Slika 3.	Primjer važećeg patenta	17
Slika 4.	TRL, Razine tehnološke spremnosti	29
Slika 5.	Shematski prikaz sustava provedbe prava intelektualnog vlasništva	36
Slika 6.	Zahtjevi za stjecanje industrijskog vlasništva	43
Slika 7.	Industrijsko vlasništvo u važenju u Republici Hrvatskoj	44

ŽIVOTOPIS

OSOBNJE INFORMACIJE

Silvija Kobešćak

📍 Sokolska 29, 10109 Zagreb, Hrvatska
☎ +385921663413
✉ silvija.ambros@gmail.com

Spol: Ženski | Datum rođenja: 4/2/1981 | Državljanstvo: Hrvatsko

RADNO ISKUSTVO

- listopad 2015. – danas **Tehnički suradnik**
Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada
- samostalna priprema dokumentacije za postupke javne nabave
- samostalno provođenje postupaka predaje ponuda putem Elektroničkog oglasnika javne nabave
- administrativni poslovi
Djelatnost ili sektor: Znanstveno-istraživačka djelatnost
- ožujak 2012. – kolovoz 2014. **Viši referent za imovinsko-pravne poslove**
Dalekovod d.d.
- samostalna priprema dokumentacije za upravni postupak
Djelatnost ili sektor: Građevinska djelatnost
- siječanj 2008. – srpanj 2009. **Tehnički suradnik**
Agencija bonus, obrt za zastupanje u osiguranju
- administrativni poslovi vezani za poslove osiguranja
Djelatnost ili sektor: Djelatnost osiguranja

OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

2021. – danas **Specijalistički stručni studij Projektni menadžment**
Veleučilište Baltazar, Zaprešić Zamijenite razinom NKO ako je primjenjivo
2021. – danas **Specijalistički stručni studij Projektni menadžment**
Veleučilište Baltazar, Zaprešić
2021. – danas **Specijalistički stručni studij Projektni menadžment**
Veleučilište Baltazar, Zaprešić

OSOBNJE VJEŠTINE

Ostali jezici	RAZUMIJEVANJE		GOVOR		PISANJE
	Slušanje	Čitanje	Govorna interakcija	Govorna produkcija	
Engleski jezik	C1	B2	B2	B2	B2
Njemački jezik	A2	A2	A2	A2	A2

- Komunikacijske vještine** - odlične komunikacijske vještine stečene tijekom rada u timu
- izvrsne vještine ophođenja s djecom i odraslima stečene tijekom rada na mjestu instruktora joge te volontera programa Soul dance i pomoćnog trenera volontera programa Relax kids

Organizacijske/rukovoditeljske vještine	-dobre organizacijske vještine stečene prilikom suradnje na organiziranju konferencija -dobre organizacijske vještine stečene tijekom vođenja cjelokupne administracije tima										
Poslovne vještine	-dobro vladanje postupcima upravljanja kvalitetom										
Digitalne vještine	RAZUMIJEVANJE										
	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="text-align: center;">Obrada informacija</td> <td style="text-align: center;">Komunikacija</td> <td style="text-align: center;">Stvaranje sadržaja</td> <td style="text-align: center;">Sigurnost</td> <td style="text-align: center;">Rješavanje problema</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Samostalni korisnik</td> <td style="text-align: center;">Samostalni korisnik</td> <td style="text-align: center;">Samostalni korisnik</td> <td style="text-align: center;">Samostalni korisnik</td> <td style="text-align: center;">Samostalni korisnik</td> </tr> </table>	Obrada informacija	Komunikacija	Stvaranje sadržaja	Sigurnost	Rješavanje problema	Samostalni korisnik	Samostalni korisnik	Samostalni korisnik	Samostalni korisnik	Samostalni korisnik
Obrada informacija	Komunikacija	Stvaranje sadržaja	Sigurnost	Rješavanje problema							
Samostalni korisnik	Samostalni korisnik	Samostalni korisnik	Samostalni korisnik	Samostalni korisnik							
ECDL – Europska računalna diploma, Module 7	-dobro upravljanje uredskim protokolom (tablica, prezentacija) -dobro upravljanje softverima uređivanja teksta i pdf dokumenata stečeno prilikom izrade potvrda o doprinosu nakon održavanja konferencije										
Ostale vještine	-instruktor plesa -instruktor joge -instruktor aerial joge -pomoćni trener u programu Relax kids										
Vozačka dozvola	B kategorija										

DODATNE INFORMACIJE

Projekti	-suradnja na projektu 'Integrirani hardversko-softverski sustav za praćenje mikrolokacijskih parametara stanja okoliša – IPPSO' (2015. – 2016.) -suradnja na projektu 'Mjerenje elektromagnetskog zračenja' (2017. i 2021., dvije faze projekta)
Konferencije	-'Međunarodna konferencija o javnoj nabavi' (2018.) -'Međunarodna konferencija o ESI fondovima' (2020.) -'Carnet Users Conference – CUC' (2021.) -Godišnja konferencija programa 'Obzor Europa – Razvoj mreže znanstvenih menadžera' (2023.)
Seminari	-sudjelovanje na brojnim edukacijama iz područja javne nabave i EU fondova (2016. – 2022.)
Certifikati	-posjedovanje certifikata u području javne nabave (valjanost 12.02.2023. – 12.02.2026.) -završen 'Osnovni tečaj intelektualnog vlasništva DL-101 – DZIV' (2023.)

PRILOZI
